

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Právnická fakulta

Katedra obchodního práva

**ŘEŠENÍ SPORŮ S MEZINÁRODNÍM
PRVKEM V OBLASTI SPORTOVNÍHO
PRÁVA**

Diplomová práce

Markéta Kořínková

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Květoslav Růžička, CSc.

Praha, duben 2011

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 19. dubna 2011

Markéta Kořínková

Děkuji na tomto místě prof. JUDr. Květoslavu Růžičkovi CSc. za jeho čas, cenné rady a pomoc při psaní této práce.

1	ÚVOD	5
2	TRIBUNÁLY V RÁMCI SPORTOVNÍCH ASOCIACÍ.....	8
2.1	Rozhodování sporů v rámci FIFA.....	9
2.1.1	Řízení před Výborem pro status hráčů a Komisí pro rozhodování sporů	11
2.2	Rozhodování sporů v rámci FIA	14
2.2.1	Řízení před Mezinárodním odvolacím soudem	14
2.3	Shrnutí	18
3	ŘÁDNÉ SOUDY	21
3.1	Soudní přezkum v České republice	22
3.2	Soudní přezkum ve Švýcarsku	23
3.3	Evropa	24
4	ARBITRÁŽNÍ SOUD PRO SPORT.....	26
4.1	Historie	27
4.2	Organizační struktura	30
4.2.1	ICAS.....	30
4.2.2	CAS	32
4.3	Řízení před CAS.....	34
4.3.1	Spory a aplikovatelné právo	34
4.3.2	Sídlo a místo arbitráže.....	35
4.3.3	Řádné arbitrážní řízení	37
4.3.4	Odvolací arbitrážní řízení.....	44
4.3.5	Konzultační řízení	48
4.4	Ad hoc sekce	49
4.5	Mediační řízení.....	53
4.6	Rozhodovací praxe CAS	56
5	ZÁVĚR.....	60
6	SEZNAM ZKRATEK.....	62
7	POUŽITÁ LITERATURA.....	63

1 ÚVOD

Sport¹ představuje společenský a ekonomický jev narůstajícího významu². V dnešní době nelze na sport nahlížet pouze jako na aktivitu volného času s pouhou společenskou funkcí. Sport se stává byznysem v souvislosti s jeho rostoucí popularitou, kterou lze usuzovat z nárůstu diváků sportovních soutěží, internacionalizací, zvyšování cen televizních práv na přenos sportovních událostí, v souvislosti s nárůstem sponzorů, zvyšováním finančních odměn a výher sportovců a zejména nárůstem sporů v oblasti sportu. Jeho ekonomická funkce je rok od roku významnější. Jak vyplývá z Bílé knihy Evropské komise o sportu ze dne 11.7.2007, sport v roce 2004 vytvořil přidanou hodnotu ve výši 407 miliard EUR, která odpovídala 3,7 % HDP Evropské unie, a pracovní místa pro 15 miliónů lidí, tedy 5,4 % pracovní síly. Organizace spojených národů odhaduje, že sport se podílí na 3% světové ekonomické aktivity³.

Specifikem sportu je jeho autonomie, která zejména vyplývá z jeho organizace. Každé sportovní odvětví je hierarchicky uspořádáno v pyramidové struktuře v rámci sportovních asociací zaštitěných jedinou sportovní federací na mezinárodní úrovni. Sportovní svazy, asociace, federace jsou výrazem práva na sdružování⁴ a mají právní statut občanských sdružení podle právního režimu země, ve které jsou zakládány. V souladu s principem spolkové autonomie sportovní organizace ve svých stanovách zakládají orgány s výkonnými, legislativními i rozhodovacími pravomocemi nad záležitostmi dané sportovní organizace. Právní předpisy sportovních asociací zohledňují specifika sportu a ne vždy bývají zcela

¹ Sport podle definice obsažené v Evropské chartě sportu z roku 1992 představuje „*všechny formy tělesné aktivity, které ať již prostřednictvím organizované účasti či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné či psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních*“.

² Bílá kniha Evropské komise o sportu ze dne 11.7.2007, s. 2

³ JEDLIČKA, Jedlička. Vrcholový sport a regulace EU. In *EU Office České spořitelny – Speciální analýzy*. s. 3, 2006. s. 10.

⁴ Sdružovací právo je základním ústavním právem zaručeným článkem 20 Všeobecné deklarace lidských práv a svobod, článkem 11 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách, článkem 20 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

v souladu s právním řádem státu. Judikatura evropských soudů a rozhodnutí Evropské komise však prokazují, že specifičnost sportu, splňuje-li legitimní cíle, je uznaná a zohledněná⁵.

Téma práce řešení sporů s mezinárodním prvkem v oblasti sportovního práva jsem si vybrala v souvislosti s enormním nárůstem sportovních sporů posledních let. Sportovní spory zahrnují široký okruh sporů ať už obchodní povahy vyplývajících ze smluv (sponzorských, licenčních, o vysílacích právech), nebo spory disciplinární, dopingové, spory z pracovněprávních vztahů, transferů hráčů. Většina těchto sporů je řešena před Arbitrážním soudem pro sport, jehož výjimečné postavení v oblasti řešení sporů týkajících se sportu byl dalším důvodem volby tématu mé diplomové práce. Pro zpracování tohoto tématu jsem se také rozhodla z důvodu, že problematika sportovního práva, zejména jeho procesněprávních aspektů, není v české literatuře řešena a v neposlední řadě bych se ráda sportovnímu právu profesně věnovala i v budoucnosti.

Cílem práce je nastínit systém rozhodování sportovních sporů odrážející specifika sportu. V první kapitole práce tedy představím řízení před orgány mezinárodních sportovních asociací, jejichž autonomie jim dovoluje zakládat orgány s rozhodovací pravomocí. Tyto orgány rozhodují zejména v disciplinárních věcech a jako odvolací instance proti rozhodnutím orgánů na nižší organizační úrovni, dále pak vykonávají jurisdikci ve všech věcech, které jsou jim určeny stanovami nebo jiným předpisem sportovní federace, přičemž při svém rozhodování aplikují zejména právní pravidla dané sportovní organizace.

Rozhodnutí orgánu sportovní federace po vyčerpání všech opravných prostředků v rámci příslušné organizace může být napadeno v řízení před řádným soudem nebo arbitrážním tribunálem, je-li mezi stranami uzavřena rozhodčí smlouva. Soudním přezkumem se zabývám v druhé kapitole této práce. Vzhledem ke skutečnosti, že v otázce přípustnosti přezkumu rozhodnutí sportovního orgánu se právní názory a hmotná právní úprava v každé zemi liší, podávám k této problematice pouze obecný výklad s konkrétním vymezením platného práva a judikatury v České republice a vzhledem ke skutečnosti, že sídlem většiny sportovních federací je Švýcarsko, předkládám i pojednání o rozhodovací praxi švýcarských soudů. Ačkoliv v České republice není sídlo žádné mezinárodní sportovní federace, spor může být veden mezi českým sportovním svazem a cizím státním příslušníkem, pak se tedy jedná o řízení s mezinárodním prvkem.

⁵ Bílá kniha Evropské komise o sportu ze dne 11.7.2007, čl. 4.1 Specifičnost sportu

Poslední kapitola pojednává o řízení před Arbitrážním soudem pro sport. Rozsah kapitoly odpovídá významu postavení tohoto tribunálu v oblasti rozhodování sportovních sporů. Vzhledem ke skutečnosti, že se stal uznávanou autoritou, řada sportovních federací i státních orgánů včetně švýcarského federálního soudu uznala jeho jurisdikci a v současné době poskytuje komplexní služby v oblasti řešení sporů týkajících se sportu, rozhodla jsem se věnovat řízení před Arbitrážním soudem pro sport v této práci podrobněji.

Spory týkající se sportu jsou samozřejmě řešeny i před jinými orgány a v rámci jiných řízení. Zejména jsou tyto spory řešeny „v rámci sportovní rodiny“ (*within the family of sport*)⁶ formou ADR (*Alternative Dispute Resolution*). Takové služby zaměřené na sportovní problematiku nabízí například Sports Resolutions ve Spojeném království, Sport Dispute Resolution Centre v Kanadě nebo Sports Tribunal v Novém Zélandu.

⁶ BLACKSHAW, Ian. The Court of Arbitration for Sport: An International Forum for Settling Disputes Effectively „Within the Family of Sport“. *Entertainment Law*. 2003, roč. 2, č. 2. s. 62.

2 TRIBUNÁLY V RÁMCI SPORTOVNÍCH ASOCIACÍ

Sportovní asociace na mezinárodní úrovni zřizují orgány s rozhodovacími pravomocemi s jurisdikcí v disciplinárních věcech, porušení antidopingových pravidel a obecně ve všech záležitostech vyplývajících z porušení pravidel příslušné sportovní asociace a věcí výslovně určených ve stanovách nebo jiných předpisech.

Mezinárodní sportovní asociace jsou samostatné právnické osoby soukromého práva, nevládní mezinárodní organizace jejichž právní status se řídí právním řádem země, ve které je zřízena. Obecně se jedná o občanská sdružení⁷.

Základním předpisem sportovních asociací jsou jejich stanovy, ve kterých jsou mimo jiné vymezeny orgány s rozhodovací pravomocí a způsob jejich ustavování. Sportovní asociace vydávají procesní předpisy, které vymezují jejich soudní pravomoc, aplikovatelné právo, základní zásady řízení a upravují průběh řízení před těmito tribunály. Obecně platí, že tribunály rozhodují na základě právních předpisů vydaných danou sportovní asociací. Jedná se v podstatě o vnitřní předpisy, které zavazují jak všechny podřízené organizační jednotky tak všechny členy.

Otázka závaznosti rozhodnutí vydaných tribunály zřízenými sportovními asociacemi a vykonatelnosti uložených sankcí je více než sporná. Vezmeme-li v úvahu, že povinnosti lze ukládat pouze na základě zákona, že předpisy sportovních organizací zpravidla obsahují ustanovení o konečnosti a závaznosti svých rozhodnutí a vylučují soudní pravomoc běžných soudů⁸, že sportovní asociace jsou při rozhodování sporů jak soudci tak strany řízení⁹, lze v těchto případech spatřovat konflikt s ústavně i mezinárodně zaručenými občanskými právy¹⁰. Na druhé straně je třeba poznamenat, že členství v dané sportovní asociaci je zcela

⁷ V České republice jsou občanská sdružení upravena zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Např. článek 64 odst. 2 Stanov FIFA: „*Je zakázáno obrátit se na běžný soud, není-li výslovně v předpisech FIFA stanoveno něco jiného.*“

⁹ LANDRY, Fernand; LANDRY, Marc; YERLÉS, Magdeleine; International Olympic Committee. *Sport...Le Trisieme millénaire*. Quebec: Les presses de l'Université Laval, 1991. s. 518

¹⁰ Článek 10 Všeobecné deklarace lidských práv nebo článek 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

dobrovolné a osoba, které se rozhodnutí týká, se zcela dobrovolně podrobila všem předpisům a jurisdikci sportovního tribunálu samotným členstvím v dané sportovní asociaci.

K ilustraci řízení před tribunály sportovních asociací jsem se rozhodla přiblížit řízení, zejména sporná řízení, v rámci Federace mezinárodních fotbalových asociací (*Fédération Internationale de Football Association*) (dále také „FIFA“), jedné z nejvýznamnějších mezinárodních sportovních asociací s více než 260 miliony hráčů¹¹ a dále způsob rozhodování sporů v rámci Mezinárodní automobilové federace (*Fédération Internationale de l'Automobile*) (dále také „FIA“) jakožto nejvýznamnější sportovní organizace, která dosud neuznala jurisdikci Arbitrážního soudu pro sport (*Court of Arbitration for Sport*) (dále také „CAS“) a dosud nepřijala jeho arbitrážní doložku.

2.1 Rozhodování sporů v rámci FIFA

FIFA je asociací založenou roku 1904 v Curychu podle švýcarského práva. Její status se řídí článkem 60 švýcarského občanského zákoníku.¹² Dle článku 57 Stanov FIFA účinných od 1.1.2004 (dále jen „Stanovy FIFA“) jsou v rámci organizační struktury FIFA jejími soudními orgány:

(i) Disciplinární komise (*the Disciplinary Committee*)

Disponuje generální jurisdikcí ve věci potrestání jakéhokoliv porušení předpisů FIFA, které nespadá do jurisdikce jiného orgánu a speciální jurisdikcí ve věcech určených článkem 77 Disciplinárního kodexu FIFA. Disciplinární řízení se zahazuje ex officio. Pravomocí disciplinární komise je ukládat členským asociacím, klubům, funkcionářům¹³, hráčům a agentům sankce.

(ii) Odvolací komise (*the Appeal Committee*)

¹¹ Počet členů FIFA tvoří 4,13 % populace světa. Údaje získány ze statistických údajů FIFA Big Count 2006 zveřejněných dne 31.5.2007.

¹² Švýcarský občanský zákoník ze dne 10.12.1907, Kapitola II: Občanská sdružení. Článek 60: Asociace, které mají politický, náboženský, vědecký, umělecký, charitativní, sociální nebo jiný než průmyslový objekt, získají právní subjektivitu, jakmile předloží jejich stanovy se záměrem stát se právnickou osobou.

¹³ Jedná se o členy představenstva, členy výborů a komisí, rozhodčí, zástupce rozhodčích, trenéry, odpovědné osoby za technické, lékařské a administrativní záležitosti FIFA, konfederací, členských asociací, lig, klubů.

Rozhoduje o odvolání proti rozhodnutím disciplinární komise, která nejsou prohlášena za finální relevantním předpisem FIFA. Její rozhodnutí jsou nezměnitelná a závazná inter partes.

Má-li strana v úmyslu odvolání podat, musí o tomto úmyslu informovat Odvolací komisi do tří dnů od oznámení rozhodnutí. Samotné písemné odvolání obsahující odvolací důvody pak strana musí podat do sedmi dnů od doby, kdy o úmyslu informovala Odvolací komisi, přičemž přípustnými odvolacími důvody jsou (i) nesprávné vylíčení skutkových okolností a/nebo (ii) nesprávná aplikace práva. Podání odvolání nemá odkladný účinek.

(iii) Etická komise (*the Ethics Committee*)

Řízení před Etickou komisí je upraveno v Etickém kodexu FIFA (*the FIFA Code of Ethics*), který obsahuje jak hmotněprávní tak procesněprávní pravidla aplikovatelné na FIFA funkcionáře (*officials*), tj. členy představenstva, členy výborů a komisí, rozhodčí, asistenty rozhodčích, trenéry, odpovědné osoby za technické, lékařské a administrativní záležitosti FIFA, konfederací, členských asociací, lig, klubů. V souladu s ustanovením článku 16 Etického kodexu přijímá FIFA stížnosti pouze od výkonných výborů asociací nebo konfederací, členů Výkonného výboru FIFA a generálního tajemníka FIFA. Na průběh řízení i ukládání sankcí se aplikuje Disciplinární kodex FIFA.

Proti rozhodnutí Etické komise je možno podat odvolání k Odvolací komisi, ledaže se jedná o rozhodnutí, kterým je uložena sankce varování, pokárání, suspence na méně než tři zápasy nebo do dvou měsíců, pokuta méně než 7.500,- CHF. Taková rozhodnutí jsou pak konečná.

Základním procesním předpisem aplikovatelným na řízení před soudními orgány FIFA je Disciplinární kodex FIFA účinný ode dne 1.1.2009 (*the Disciplinary Code*) (dále jen „Disciplinární kodex“). Podle Disciplinárního kodexu soudní orgány FIFA rozhodují o porušení pravidel hry, neukázněnosti při zápasech nebo soutěžích, urážlivým a diskriminačním chování, padělání a falšování, korupci, doping, neuposlechnutí rozhodnutí, závazcích klubů a asociací, protiprávním ovlivnění výsledků zápasu. Disciplinární řízení není sporným řízením, proto se mu na tomto místě nebudu blíže věnovat.

Poté, co bylo vydáno právně závazné rozhodnutí, může být požádáno o přezkum tohoto rozhodnutí. Žádost musí být podána do 10 dní od zjištění důvodů přezkumu, nejpozději však v objektivní lhůtě 1 roku od výkonu rozhodnutí.

V článku 62 Stanov FIFA uznává nezávislost CAS, aby řešil spory mezi FIFA, členskými asociacemi, konfederacemi, ligami, kluby, hráči, funkcionáři a agenty podle jeho Kodexu po vyčerpání všech interních opravných prostředků. Jurisdikce CAS je vyloučena pro řešení sporů týkajících se porušení pravidel hry, pozastavení sportovní činnosti do čtyřech zápasů nebo do třech měsíců (s výjimkou dopingu) a sporů týkajících se rozhodnutí, proti kterým může být podáno odvolání k nezávislému a řádně ustanovenému arbitrážnímu tribunálu uznaném v pravidlech konfederace nebo členské asociace.

Stanovy FIFA vylučují obrátit se na běžný soud, není-li výslovně v předpisech FIFA stanoveno jinak.

2.1.1 Řízení před Výborem pro status hráčů a Komisí pro rozhodování sporů

Vedle disciplinárních věcí má FIFA pravomoc rozhodovat ve věcech vyplývajících z Předpisů o statusu a transferu hráčů (*the Regulations on the Status and Transfer of Players*). V souladu s článkem 22 Předpisů o statutu a transferu hráčů je FIFA oprávněna projednávat:

- (i) spory mezi kluby a hráči v souvislosti s udržení smluvní stability na základě článků 13-18 Předpisů o statutu a transferu hráčů (zejména spory ohledně ukončení smluvního vztahu);
- (ii) pracovněprávní spory mezi klubem a hráčem na mezinárodní úrovni, pokud na národní úrovni není v rámci příslušné asociace zřízen nezávislý arbitrážní orgán zaručující spravedlivé projednání a respektování zásady rovného zastoupení hráčů a klubů a pokud na národní úrovni neexistuje dohoda o kolektivním vyjednávání;
- (iii) pracovněprávní spory mezi klubem nebo asociací a trenérem na mezinárodní úrovni, pokud na národní úrovni není zřízen nezávislý arbitrážní orgán zaručující spravedlivé projednání věci;
- (iv) spory související s odměnou za trénink a mechanismem solidarity (článek 21 Předpisů o statutu a transferu hráčů) mezi kluby sdruženými v různých asociacích;

- (v) spory související s mechanismem solidarity mezi kluby sdruženými v téže asociaci, pokud přestup hráče, který je předmětem sporu, proběhne mezi kluby sdruženými v různých asociacích;
- (vi) spory mezi kluby sdruženými v různých asociacích, které neodpovídají případům popsaných v bodech (i), (iv) a (v),

a to aniž by tím bylo dotčeno právo hráčů a klubů na vymáhání odškodného v souvislosti s pracovněprávními vztahy před civilním soudem.

Jurisdikce nad výše uvedenými spory náleží:

- (i) Výbor pro status hráčů (*the Players' Status Committee*) nebo jeho jediný rozhodce rozhodují spory uvedené pod bodem (iii) a (vi) a ve všech ostatních sporech vyplývajících z Předpisů o statusu a transferu hráčů;
- (ii) Komora pro řešení sporů (*the Dispute Resolution Chamber*) (dále jen „DRC“) rozhoduje spory uvedené pod body (i), (ii), (iv) a (v). V rámci DRC je určen rozhodce DRC pro kluby a rozhodce DRC pro hráče. Rozhodce DRC je věcně příslušný k rozhodování
 - a) sporů do maximální hodnoty 10.000 ,- CHF; nebo
 - b) sporů souvisejících s odměnou za trénink, nezahrnují-li obtížně řešitelné věcné nebo právní otázky nebo pro něž má DRC již jasně a jednoznačně zavedenou rozhodčí praxi; nebo
 - c) sporů souvisejících s příspěvky solidarity, nezahrnují-li obtížně řešitelné věcné nebo právní otázky nebo pro něž má DRC již jasně a jednoznačně zavedenou rozhodčí praxi.

Orgány přezkoumávají svou jurisdikci *ex officio*. V případě pochybnosti rozhodne předseda Výboru pro status hráčů, kterému z orgánů náleží rozhodovací pravomoc.

Řízení vyplývající z Pravidel o statusu a transferu hráčů se řídí Pravidly upravujícími postupy Výboru pro status hráčů a Komory pro řešení sporů (*the Rules governing the procedures of the Players Status Committee and the Dispute Resolution Chamber*) (dále také „Pravidla upravující postup PSC a DRC“). Při rozhodování sporů jsou aplikovatelným hmotným právem Stanovy FIFA a Pravidla o statusu a transferu hráčů s přihlédnutím na relevantní ujednání, zákony, smlouvy o kolektivním vyjednávání a specifika sportu. Řízení má probíhat v souladu se základními procesními zásadami stanovenými v článku 5 Pravidel

upravujících postup PSC a DRC. Jedná se mimo jiné o zásadu jednání stran v dobré víře, projednání sporu před orgány pouze existuje-li legitimní důvod pro jeho projednání, rozhodování orgánů v přiměřené lhůtě, zásada zachování mlčenlivosti o řízení, právo být slyšen, právo předkládat důkazy, zásada volného hodnocení důkazů, právo nahlížet do protokolu, právo na přezkum rozhodnutí. Na členy rozhodovacích orgánů nejsou stanoveny zvláštní podmínky, vyžadována je pouze jejich nezávislost a nestrannost¹⁴.

Řízení je vedeno písemně. Splňuje-li podání všechny předepsané náležitosti podle článku 9 Pravidel upravujících postup PSC a DRC, nebo byli-li náležitě odstraněny jeho vady, a je-li zaplacená záloha na náklady řízení¹⁵, je následně zasláno protistraně se stanovením lhůty k odpovědi. Obecně platí, že každá ze stran je oprávněna stanovit své nároky a skutková tvrzení pouze v jediném podání. Ústní jednání se koná, jen pokud se považuje za nezbytné. Jediný rozhodce a rozhodce DRC projedná věc do 30 dní od obdržení platné žádosti a Výbor pro status hráčů a DRC do 60 dní.

Maximální výše nákladů řízení pro spory o odměně za trénink a mechanismu solidarity činí 25.000,- CHF. O nákladech se rozhoduje na základě úspěchu ve sporu. Řízení před DRC a rozhodcem DRC ve věcech týkajících se udržení smluvní stability mezi kluby a hráči a v pracovněprávních sporech mezi kluby a hráči na mezinárodní úrovni probíhají bezplatně¹⁶.

Rozhodnutí se oznamuje stranám písemně a obsahuje náležitosti stanovené článkem 14 odst. 4 Pravidel upravujících postup PSC a DRC. Zveřejněna jsou rozhodnutí veřejného zájmu. Přípustným opravným prostředkem je odvolání ke CAS.

Pro řízení je stanovena dvouletá prekluzivní lhůta počínající běžet od události, která je předmětem řízení.

¹⁴ Stanovy FIFA stanoví požadavek právního vzdělání pro předsedu Disciplinárního a Odvolacího výboru a jejich zástupce, nikoliv však pro členy Výboru pro status hráčů a DRC.

¹⁵ Výše zálohy je přímo úměrná hodnotě sporu. Maximální výše je stanovena na 5.000,- CHF.

¹⁶ Domnívám se, že hlavním důvodem bezplatnosti řízení je zájem FIFA, aby pracovněprávní spory byly řešeny před orgány FIFA a nikoliv před řádnými soudy.

2.2 Rozhodování sporů v rámci FIA

FIA je neziskovou asociací založenou roku 1904 v Paříži, v dnešní době čítající 227 členských asociací s miliony členů. Soudní organizace FIA prošla reformou a od 1.1.2011 sestává z těchto orgánů:

(i) Mezinárodní tribunál (*the International Tribunal*)

Vymezen článkem 24 Stanov FIA. Rozhoduje disciplinární spory v první instanci. Sestává z 12 soudců jmenovaných valným shromážděním na základě doporučení Výboru pro jmenování soudců (*the Judicial Appointment Committee*). Řízení před Mezinárodním tribunálem je upraveno Soudními a disciplinárními pravidly FIA (*the Judicial and Disciplinary Rules of the FIA*).

(ii) Mezinárodní odvolací soud (*the International Court of Appeal*)

V souladu s článkem 25 Stanov FIA s konečnou platností rozhoduje o jakémkoliv sporu nebo konfliktu vyplývajícího z aplikace Stanov FIA, stanov orgánu řídícím se švýcarským právem (*the Statutes of the body governed by Swiss law*), Mezinárodním sportovním kodexem (*the International Sporting Code*), a obecně pravidly a nařízeními vydanými FIA, a dále rozhoduje jako odvolací orgán v dopingových sporech podle Mezinárodního sportovního kodexu. Sestává z 12 – 24 členů jmenovaných na tříleté funkční období¹⁷.

2.2.1 Řízení před Mezinárodním odvolacím soudem

Řízení před Mezinárodním odvolacím soudem (*the International Court of Appeal*) (dále také „ICA“) upravují Soudní a disciplinární pravidla FIA (*the Judicial and Disciplinary Rules of the FIA*) doplněná o směrnici o postupech před Mezinárodním odvolacím soudem (*the Practice Directions of the International Court of Appeal*), která podrobně upravuje náležitosti písemných podání a průběh jednání před tribunálem.

ICA rozhoduje o:

(i) odvolání proti sportovním rozhodnutím

- a) odvolání organizátorů, závodníků, jezdců nebo dalších držitelů licence, kteří jsou adresáti rozhodnutí nebo jsou rozhodnutím

¹⁷ Nyní sestává z 24 soudců, přičemž dva soudci jsou z České republiky – Jan Šťoviček a Ladislav Vostárek.

individuálně dotčeni¹⁸, proti rozhodnutím pořadatelů akce, jenž je součástí hlavních mistrovství FIA (seznam těchto akcí je publikován FIA);

- b) odvolání proti rozhodnutím sportovních komisařů, kde se strany společně rozhodly předložit odvolání nikoliv k národnímu odvolacímu soudu země, kde se akce koná, nýbrž k ICA s asistencí a souhlasem jejich příslušných národních sportovních orgánů;
- c) odvolání národních sportovních orgánů, organizátorů, závodníků, jezdců nebo dalších držitelů licence, kteří jsou dotčeni rozhodnutím národních odvolacích soudců, přičemž má dané rozhodnutí mezinárodní rozměr;
- d) odvolání FIA proti rozhodnutím uvedených pod bodem a) až c);
- e) odvolání ve vztahu k jiným sportovním záležitostem pokud podle uvážení prezident FIA mají být rozhodnuty před ICA.

Odvolání organizátorů, závodníků, jezdců, ředitelů, funkcionářů, členů nebo dalších držitelů licence ve smyslu bodů a) až c) může být podáno pouze národními sportovními orgány těchto osob. Národní sportovní orgán nemůže odmítnout odvolání podat.

(iii) odvolání proti rozhodnutím Mezinárodního tribunálu

- a) odvolání adresátů proti rozhodnutí Mezinárodního tribunálu. Odvolání organizátorů, závodníků, jezdců, ředitelů, funkcionářů, členů nebo dalších držitelů licence musí být podáno pouze prostřednictvím národní automobilové asociace nebo klubu. Příslušná národní asociace nebo klub nemůže odmítnout odvolání podat.;
- b) odvolání FIA proti rozhodnutí Mezinárodního tribunálu.

(iv) odvolání v souvislosti s interpretací nebo aplikací Stanov FIA

¹⁸ Organizátoři, závodníci a jezdci mají být považováni za individuálně dotčeni rozhodnutím, pouze pokud se jich dotýká z důvodu určitých vlastností pro ně příznačných nebo z důvodu faktické situace, která je odlišuje od ostatních osob. Pokud je rozhodnutí adresováno závodníkovi, všichni ostatní závodníci účastníci se daného mistrovství FIA se považují za individuálně dotčeni.

- a) odvolání členů FIA proti rozhodnutím učiněným orgány FIA podle Stanov FIA;
 - b) odvolání členů FIA v souvislosti s aplikací a interpretací FIA jejich stanov;
 - c) odvolání v souvislosti s aplikací a interpretací Stanov FIA, pokud prezident FIA uváží, že daná věc má být rozhodnuta ICA.
- (ii) žádostech o arbitráž v souvislosti se spory sportovní nebo regulační povahy mezi členy FIA, za předpokladu, že prezident FIA rozhodne postoupit věc ICA a všechny strany sporu souhlasí být vázáni rozhodnutím ICA.

V souladu s článkem 16 Soudních a disciplinárních pravidel FIA Mezinárodní odvolací soud a stejně tak jeho soudci jednají v naprosté nezávislosti na ostatních orgánech FIA i jejich členech a stran řízení. Členové ICA se zavazují respektovat integritu a nezávislost ICA a ctít jejich závazek mlčenlivosti v souvislosti s jednáním před ICA.

Úředními jazyky před soudními orgány FIA jsou angličtina a francouzština. Podání je nutno činit v obou pracovních jazycích.

2.2.1.1 Průběh řízení

V souladu s ustanoveními Soudních a disciplinárních pravidel FIA musí být oznámení o odvolání (*notification of an appeal*) oznámeno FIA, národní automobilovou asociací nebo klubem, členem FIA nebo osobou, která je subjektem rozhodnutí Mezinárodního tribunálu, generálnímu sekretariátu soudů FIA (*the General Secretariat of the FIA Courts*). Sekretariát o tomto vydá potvrzení o doručení, jenž má v řízení význam v souvislosti s během lhůt, jelikož pro podání odvolání je rozhodující doba doručení, nikoliv podání (dle českého právního řádu hmotněprávní lhůta). Článek 17.1.1 Soudních a disciplinárních pravidel FIA pak stanoví náležitosti oznámení o odvolání, jejichž nesplnění má za příčinu nepřipustnost odvolání. S podáním musí být zaplacen vysoký odvolací poplatek ve výši 12.000,- EUR.

Odvolání může být odvolatelem na základě písemné žádosti vzato zpět. Procesní pravidla neurčují, do kdy může být zpětvzetí učiněno.

Odvolání může být odmítnuto, je-li považováno za neopodstatněné. V souvislosti s odmítnutím odvolání může být uložena pokuta až do výše 150.000,- EUR včetně ztráty odvolacího poplatku.

Lhůty k podání odvolání jsou dvojí:

- (i) lhůta pro oznámení odvolání národní automobilovou asociací nebo klubem, členem FIA nebo osobou, která je předmětem rozhodnutí Mezinárodního tribunálu
 - a) odvolání proti rozhodnutí sportovních komisařů: 48 hodin od oznámení rozhodnutí nebo zveřejnění nebylo-li oznámeno;
 - b) odvolání proti rozhodnutí soudního orgánu národní automobilové asociace: 7 dní od oznámení rozhodnutí;
 - c) odvolání proti rozhodnutí orgánů FIA podle Stanov FIA a proti rozhodnutí Mezinárodního tribunálu: 7 dní od oznámení nebo zveřejnění rozhodnutí.
- (ii) lhůta pro oznámení odvolání FIA: 7 dní od doručení písemného oznámení rozhodnutí prezidentovi FIA.

Odvolání doručená generálnímu sekretariátu po lhůtě se považují za nepřijatelná.

Splňuje-li podání veškeré náležitosti a je-li zaplacen odvolací poplatek, prezident jednání (*the President of the hearing*) určí lhůty pro výměnu písemných podání stran – minimálně 15 dní pro podání odvolacích důvodů odvolatele a minimálně 15 dní pro podání důvodů v reakci protistrany, a lhůtu jednání.

Po ukončení jednání není dovoleno předkládat další podání nebo důkazy. Rozhodnutí je učiněno soudním orgánem ICA složeným minimálně ze tří soudců. ICA může potvrdit nebo zamítnout odvolání, a to částečně nebo jako celek, uložený trest může potvrdit, upustit od něho, zmírnit nebo zvýšit, a dále může anulovat nebo změnit výsledky závodu. Rozhodnutí jsou učiněna v angličtině a francouzštině, jsou odůvodněna a jsou v něm uvedena jména členů soudního orgánu ICA. Stávají se závaznými okamžikem jejich vydání. Oznamují se prezidentovi FIA a stranám a jsou zveřejňovány.

Součástí rozhodnutí je i výrok o nákladech řízení, které vyčísluje generální sekretariát soudů FIA a které nezahrnují výdaje stran za právní zastoupení. O nákladech je rozhodnuto s ohledem na výsledek sporu. Odvolací poplatek je navrácen pouze v případě, že odvolání bylo potvrzeno v plném rozsahu. Bylo-li potvrzeno pouze částečně, je možné navrátit odvolací poplatek v částečné výši.

ICA na základě své vlastní iniciativy, nebo na základě žádosti zúčastněné strany, strany, které se rozhodnutí týká, nebo prezidenta FIA, vyšli-li najevo nové důkazy, může

přezkoumat své rozhodnutí. Žádost strany nebo FIA o přezkum je přípustná pouze ve lhůtě 12 měsíců od vydání rozhodnutí. Má-li rozhodnutí vliv na výsledek mistrovství, žádost o přezkum musí být podána nejpozději 30. listopadu roku, během kterého bylo rozhodnutí vydáno.

V zájmu transparentnosti jsou ústní jednání před ICA veřejná médiím i veřejnosti, ledaže prezident jednání rozhodne jinak. V této souvislosti jsou vydávány tiskové zprávy obsahující datum a předmět jednání. Není-li možné z kapacitních důvodů umožnit novinářům účast na jednání, mohou sledovat přenos jednání mimo soudní síň.

2.3 Shrnutí

Zásadním problémem „soudních“ orgánů sportovních organizací je podle mého názoru jejich úzký vztah k příslušné sportovní organizaci. Co se týče FIFA, personální a organizační závislost rozhodovacích komisí na FIFA je více než zřejmá. V této souvislosti nemohou být považovány za soudní orgány¹⁹. Z organizační struktury FIA je patrná snaha o personální nezávislost, když soudci jsou vybíráni Výborem pro jmenování soudců, nicméně oficiálně jmenování jsou generálním shromážděním FIA, což nezávislost na FIA zcela popírá.

Ačkoliv je v procesních přepisech sportovních soudních tribunálů proklamována nezávislost a nestrannost rozhodovacích orgánů, usuzuji, že dodržení základní procesní zásady nezávislosti a nestrannosti tribunálu vyvolává pochybnosti zejména v řízeních o odvolání proti rozhodnutím vynesitelných rozhodovacím orgánem mezinárodní asociace první instance, či pokud je protistranou sama mezinárodní asociace. S tímto úzce souvisí i princip rovnosti stran. Nedodržení těchto procesních principů, které jsou součástí ústavně zaručeného práva na spravedlivý proces, má pak důsledky v otázce soudního přezkumu rozhodnutí sportovních orgánů, o které bude pojednáno níže. Vzhledem ke skutečnosti, že jedním z obecně přípustných důvodů soudního přezkumu rozhodnutí sportovních orgánů je porušení ústavně zaručeného práva, mám za to, že argumentace poukazující na porušení práva na spravedlivý proces, když o věci nerozhodoval nezávislý a nestranný tribunál, by mohla učinit soudně přezkoumatelné rozhodnutí téměř každého sportovního orgánu, zejména ve shora uvedených případech.

Vzhledem ke skutečnosti, že osobní působnost předpisů mezinárodních sportovních asociací je omezena pouze na její členy resp. podřízené asociace, mají tribunály sportovních

¹⁹ LUCK, Corina. *Arbitration in Football: Issues and Problems highlighted by FIFA's Experiences with the Court of Arbitration for Sport*. Curych: Schulthess, 2004. s. 9

asociací soudní pravomoc pouze nad těmito osobami a tedy osoby, na které nedopadá působnost předpisů dané sportovní asociace jsou z jurisdikce jejích sportovních orgánů vyňaty. Jinými slovy pokud by orgány sportovní federace rozhodovaly o právech a povinnostech osob, na které nedopadá působnost jejích právních předpisů, takové rozhodnutí by muselo být považováno za nicotné.

Porovnáme-li pak rozhodovací mechanismus FIFA a FIA, základními rozdíly v charakteristice řízení je neformálnost a nízké (v některých případech žádné) náklady řízení před orgány FIFA a naproti tomu velice formální a drahé řízení před orgány FIA. Procesní předpisy FIA jsou velice podrobné a přesně upravují postup řízení. Odvolací poplatek, který v přepočtu činí 300.000,- Kč, činí odvolací řízení před FIA pro některé subjekty nedostupné. Obava z jeho ztráty při neúspěchu ve sporu nebo pokuty až ve výši 3.750.000,- Kč v případě zamítnutí odvolání z důvodu neopodstatněnosti, rozhodnutí, zda řízení zahájit, jistě znesnadňuje. Vezmeme-li v úvahu, že FIA nepřijala žádnou arbitrážní doložku, může být odvolací řízení před FIA, odmítne-li řádný soud rozhodnutí přezkoumat, jediným možným opravným prostředkem. Skutečnost, že nejvyšším rozhodovacím orgánem v rámci FIA je Mezinárodní odvolací soud, je už sama o sobě vyjádřena v názvu rozhodovacího orgánu, stále se ale jedná pouze o orgán soukromého práva, který nedisponuje veřejnoprávními pravomocemi a tedy jeho rozhodnutí nemohou být uplatněna jako exekuční titul. Naproti tomu systém řešení sporů v rámci FIFA je do jisté míry neformálním, přístupným pro každý subjekt a při vyčerpání opravných prostředků v rámci asociace umožňující spravedlivý proces před CAS, jehož nález subjektům poskytuje právní jistotu.

K vykonatelnosti rozhodnutí orgánů sportovních federací dodávám, že v souladu s výše uvedeným textem nemohou být rozhodnutí orgánů soudně vykonatelná. Předpisy FIFA i FIA avšak trestají nerespektování pravidel federace²⁰. Vzhledem ke skutečnosti, že sankcí za toto provinění může být i zákaz sportovní činnosti, v postavení profesionálního sportovce,

²⁰ V části osmé zvláštní části Disciplinárního řádu FIFA je zařazeno provinění „nerespektování rozhodnutí“, jehož skutková podstata je vymezena tak, že každý, kdo nezaplatí jiné osobě nebo FIFA peněžní částku určenou rozhodnutím orgánu FIFA nebo CAS (rozhodnutí peněžité povahy) nebo každý, kdo neplní rozhodnutí vydané orgánem FIFA nebo CAS (rozhodnutí nepeněžité povahy), (i) bude pokutován min. ve výši 5.000,- CHF; a (ii) bude mu určena dodatečná lhůta k plnění.

Podobně článek 151 Mezinárodního sportovního kodexu FIA považuje odepření nebo opominutí podřídit se rozhodnutím FIA jako porušení pravidel FIA.

který nemůže své povolání vykonávat jinak než v rámci příslušné sportovní federace, nezbyvá, než rozhodnutí plnit „dobrovolně“²¹.

²¹ Dle Disciplinárního řádu FIFA je neuposlechnutí rozhodnutí může být sankcionováno (i) snížením bodů nebo degradací do nižší soutěže aplikovatelné na kluby; (ii) zákazem jakékoliv činnosti spojené s fotbalem aplikovatelným na fyzické osoby.

3 ŘÁDNÉ SOUDY

Vzhledem k autonomii sportovních organizací s jejich systémem právních předpisů jakožto vlastními rozhodovacími orgány, je soudní přezkum značně omezený, připočteme-li specifika sportu, která kladou na soudce nároky expertních znalostí z oblasti sportu, názor australského soudce Tadgella vysloveném ve sporu *Australian Football League v. Carlton Football Club*, že soudy se zdráhají zasahovat, protože usuzují, že některé spory lépe rozhodnou neprávnicki nebo lidé, kteří mají speciální znalosti nebo odbornost v záležitostech sporu než právníci, není daleko od věci.²²

Stanovy řady sportovních organizací obsahují ustanovení, kterým vylučují jurisdikci řádných soudů. Nicméně soudy obecně judikují, že takové ustanovení je neplatné z důvodu rozporu proti veřejnému pořádku (*ordre public*)²³.

Obecně se má za to, že soudní přezkum rozhodnutí sportovních orgánů je limitovaný (princip omezeného soudního přezkumu) a že soudy vykonávají právní intervenci pouze v případech, kdy sportovní asociace nedodrží své vlastní pravidla, konkrétně v případech kdy rozhodovací orgán (i) vydá rozhodnutí mimo jeho pravomoc určenou vlastními pravidly (rozhodnutí *ultra vires*); nebo (ii) nesprávně interpretuje vlastní pravidla²⁴, a dále kdy dané rozhodnutí zasahuje do ústavně zaručených základních práv osoby, které se rozhodnutí týká, nebo porušuje zákon, přičí se principu veřejného pořádku (*ordre public*), nebo kdy je rozhodnutí vydáno v řízení, které neodpovídalo zásadě procesní spravedlnosti.

Soudy jednotlivých zemí se k otázce soudního přezkumu rozhodnutí sportovních orgánů vyjadřují různě. Z článku 3.3 Evropské charty sportu (*the European Sports Charter*) vydané Radou Evropy roku 1992 a revidované roku 2001 vyplývá, že sportovní organizace mají právo ustanovit autonomní rozhodovací proces v rámci zákona a na stejném místě Evropské charty sportu i doporučení, že vlády a sportovní organizace by měly vzájemně respektovat svá rozhodnutí. V této souvislosti je ale třeba se zamyslet, zda by měla být soudy respektována i rozhodnutí sportovních orgánů ve věcech, které mají trestněprávní důsledky,

²² HEALY, Deborah. *Sport and the Law, 4th edition*. Sydney : UNSW Press, 2009. s.20

²³ HEALY, Deborah. *Sport and the Law, 4th edition*. Sydney : UNSW Press, 2009. s.124

²⁴ HEALY, Deborah. *Sport and the Law, 4th edition*. Sydney : UNSW Press, 2009. s.112

nebo ta rozhodnutí, kterými je zasahováno do základních práv a svobod osob. Není jistě pochyb, že sportovní orgány disponují odbornými znalostmi sportovního prostředí a sportovních pravidel, řízení před těmito orgány je účelné a rychlé. Na druhé straně se sportovním orgánům vytýká neznalost práva v jeho komplexnosti a otázka jejich nezávislosti může být více než sporná. Závažnou nevýhodou řešení sportovních sporů před řádnými soudy se pak jeví jeho zdlouhavost a neúčelnost. Vzhledem k relativně krátké sportovní kariéře sportovce nebo neúčelnosti opakování sportovních utkání, potřeby aktuálnosti výsledků soutěží, se pak konečné rozhodnutí vydané v soudním řízení po vyčerpání všech opravných prostředků třeba i po několika letech míjí účinkem.

3.1 Soudní přezkum v České republice

Co se týče české právní úpravy, rozhodnutí sportovních orgánů mohou být soudně přezkoumány v souladu s ustanovením § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů: *„Považuje-li člen sdružení rozhodnutí některého z jeho orgánů, proti němuž již nelze podle stanov podat opravný prostředek, za nezákonné nebo odporující stanovám, může do 30 dnů ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 6 měsíců od rozhodnutí požádat okresní soud o určení, zda je takové rozhodnutí v souladu se zákonem a stanovami.“* Soudního přezkumu rozhodnutí sportovní organizace se lze tedy domáhat pouze na základě určovací žaloby s návrhem žalobního petitu v souladu s ustanovením § 15 odst. 1 zákona o sdružování občanů. Jiná žaloba by postrádala oporu v hmotném právu²⁵. Toto tvrzení podporuje i rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 3569/2007, ve kterém soud uvedl, že *„princip spolkové autonomie velí soudu nezasahovat do činnosti občanského sdružení jakýmkoliv jiným způsobem, než výslovně dovoluje zákon“*²⁶. V tomtož rozhodnutí Nejvyšší soud dále deklaroval, že pouze člen občanského sdružení je aktivně legitimován k podání určovací žaloby dle ustanovení § 15 odst. 1 zákona o sdružování občanů. Toto tvrzení se však zdá být ne zcela přesné ve světle rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 2790/2006, jehož právní věta zní: *„I subjekt, jenž není členem občanského sdružení může mít v rámci občanskoprávního vztahu naléhavý právní zájem na podání určovací žaloby proti občanském sdružení, jestliže došlo k protiprávnímu zásahu do jeho práv. Žalobní petit musí být formulován analogicky v souladu*

²⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 2948/2006 ze dne 28.7.2007

²⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 3569/2007 ze dne 25.9.2007

s ustanovením § 15 odst. 1 zákona o sdružování občanů²⁷. Otázku přípustnosti soudního přezkumu rozhodnutí sportovního orgánu, řešil Nejvyšší soud ČR ve sporu ve věci přezkumu rozhodnutí Odvolací a revizní komise Českomoravského fotbalového svazu. V rozhodnutí sp. zn. 28 Cdo 2865/2006 v této věci soud rozhodl, že „závěr o přípustnosti soudního přezkumu rozhodovacího orgánu ČMFS musí odrážet individuální okolnosti konkrétního případu“, zejména se jedná o charakter přezkoumávaného rozhodnutí a jeho dopad na právní a ekonomické postavení dotčené osoby. V této souvislosti soud poznamenal, že nelze vyloučit soudní ochranu proti zásadním rozhodnutím interních organizačních složek ČMFS. Takovým zásadním rozhodnutím by podle Nejvyššího soudu byl například disciplinární trest, který by profesionálního sportovce doživotně zbavil možnosti vykonávat zaměstnání²⁸. Obecně se tedy jedná o rozhodnutí, která zasahují do osobní integrity dotčené osoby. Podle § 15 odst. 2 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, se řízení řídí zákonem č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Domnívám se, že pouze četnější judikatura by upřesnila obsah výrazu „zásadní rozhodnutí“, tj. soudně přezkoumatelných rozhodnutí. I rozhodnutí dosažená na základě aplikace čistě sportovních pravidel jako například degradace klubu do nižší soutěže má rozsáhlé následky vyúsťující ve ztrátu sponzorů, zmenšení rozpočtů, nižších odměn hráčů nebo rozvazování pracovních smluv resp. smluv o vykonávání sportovní činnosti, tedy i na taková rozhodnutí by ve světle české judikatury mělo být nahlíženo jako na nepřímo se týkající osobní integrity.

3.2 Soudní přezkum ve Švýcarsku

Vzhledem ke skutečnosti, že většina mezinárodních sportovních asociací má sídlo ve Švýcarsku, budu této zemi věnovat větší pozornost než situaci v jiných zemích.

Co se týče švýcarského práva, zpočátku švýcarské soudy pravidla hry naprosto vyloučily ze soudního přezkumu. Sankce uložená sportovní asociací mohla být předmětem soudního přezkumu pouze za předpokladu, že uložením konkrétní sankce došlo k porušení osobnostního práva člena dané sportovní asociace, přičemž toto porušení muselo být v přímé souvislosti s daným rozhodnutím. Později se objevila kritika tohoto konceptu založená na

²⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 2790/2006 ze dne 27.8.2007

²⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 2865/2006 ze dne 28.6.2007

argumentaci, že koncept autonomního pravidla hry zakládá právní nejistotu a rozlišování pravidla hry a pravidla práva (*rule of the game* a *rule of the law*) postrádá jakýkoliv právní podklad. V současnosti švýcarské federální soudy a švýcarská právní literatura nerozlišuje mezi pravidly hry a pravidly práva a rozhodujícím pro určení soudní pravomoci je, zdali konkrétní rozhodnutí může ovlivnit ekonomické zájmy a zejména osobnostní práva osoby, které se rozhodnutí týká²⁹

Zpráva připravená André-Noël Chakerem a prezentovaná na 15. neformálním setkání evropských ministrů sportu v Nikósii konaném 14. – 15. května 1999 (dále jen „Zpráva“) potvrzuje, že švýcarské soudy rozlišují sportovní normy a právní normy. Příkladem je uváděno udělení červené karty při fotbalovém utkání. Samotné rozhodnutí rozhodčího o udělení trestu vyloučení hráče z hřiště je sportovním pravidlem, které není předmětem soudního přezkumu, vyloučení hráče, které může mít ekonomické důsledky, se pak má švýcarskými soudy za to, že je právním pravidlem, neboť se týká zájmů chráněných právem³⁰. Je nutno dodat, že rozhodnutí učiněná sportovními organizacemi, která mohou být předmětem soudního přezkumu, musejí být konečná, tj. musí být vyčerpány všechny dostupné opravné prostředky v rámci sportovní organizace.

3.3 Evropa

Podobně jako ve Švýcarsku jsou dle Zprávy normy rozlišovány i v Portugalsku s tím, že všechna rozhodnutí, která se týkají výlučně sportovních záležitostí na základě porušení technických nebo disciplinárních norem, nemohou být rozporována jinde než před příslušnými sportovními orgány. Ze zprávy taktéž vyplývá, že i britské soudy odmítají žádosti o soudní přezkum rozhodnutí vydaných soukromými sportovními orgány. Odlišná situace je ve Francii, kde všechna rozhodnutí vydaná delegovanými sportovními federacemi jsou přizpůsobena rozhodnutím vydanými státem a v tomto důsledku jsou přezkoumávány správními soudy³¹.

²⁹ OSCHÜTZ, Frank. The Arbitrability of Sport Disputes and the Rules of the Game. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006. s. 200-209.

³⁰ CHAKER, Von André – Noël, *Study on national sports legislation in Europe*, Štrasburg: Council of Europe Publishing, 1999. s. 95 a násl.

³¹ CHAKER, Von André – Noël, *Study on national sports legislation in Europe*, Štrasburg: Council of Europe Publishing, 1999. s. 95 a násl.

Sportovními spory se zabývá i Soudní dvůr Evropské unie (dále také „ESD“) především v rámci řízení o předběžných otázkách.

V souladu s článkem 267 Smlouvy o fungování Evropské unie má ESD pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se (i) výkladu Smluv; (ii) platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Evropské unie. Soud členského státu EU se může resp. musí na ESD obrátit s žádostí o zodpovězení předběžné otázky, považuje-li rozhodnutí o otázce za nezbytné k vynesení svého rozsudku. Toto řízení probíhá za účelem zajištění účinného a stejnorodého uplatňování právních předpisů EU a zabráněno rozdílnému výkladu práva EU. Rozsudek nebo usnesení ESD je pro vnitrostátní soud při rozhodování daného právního sporu právně závazným. Stejně tak i zavazuje ostatní vnitrostátní soudy, které by projednávaly stejnou otázku.

V minulosti se ESD v souvislosti se sportovními spory zabýval zejména výkladem práva volného pohybu osob a služeb ve vztahu ke sportovním asociacím³², volného pohybu pracovníků³³ a právem hospodářské soutěže³⁴.

³² Např. Rozhodnutí ze dne 4.10.1991 ve věci C-117/91 *Jean-Marc Bosman v. Komise evropských společenství*.

³³ Např. Rozhodnutí ze dne 13.4.2000 ve věci C-176/96 *Jyri Lehtonen a Castors Canada Dry Namur-Braine ASBL v. Fédération royale belge des sociétés de basket-ball ASBL (FRBSB)*.

³⁴ Např. Rozhodnutí ze dne 30.9.2004 ve věci T-313/02 *David Meca-Medina a Igor Majcen v. Komise Evropských společenství*.

4 ARBITRÁŽNÍ SOUD PRO SPORT

Arbitrážní soud pro sport (*Court of Arbitration for Sport*) (dále také „CAS“) je institucí nezávislou na jakékoliv sportovní organizaci, poskytující služby napomáhající k řešení sporů týkajících se sportu formou arbitráže a mediace pomocí procesních pravidel přijatých v souvislosti se specifickými potřebami sportovního světa³⁵. CAS jakožto stálý rozhodčí soud hraje roli „mezinárodního soudu pro sport“ a představuje největší autoritu v oblasti řešení sportovních sporů, když většina mezinárodních sportovních federací³⁶ a Světová antidopingová agentura inkorporovaly do svých stanov nebo jiných předpisů arbitrážní doložku určující jurisdikci CAS jako odvolací instance, čímž učinily CAS exkluzivním soudním tribunálem, když arbitráž před CAS se tak stává jediným možným opravným prostředkem proti rozhodnutím vydanými interními orgány sportovních federací s rozhodovací pravomocí.

Podle statistik CAS³⁷ s každým rokem stoupá počet podaných žádostí o zahájení arbitráže před CAS. Zatímco roku 1986 evidovala soudní kancelář CAS (*the Court Office*) pouhou jednu žádost, roku 2000 jich již bylo 75 a roku 2008 dokonce 311, přičemž většina sporů je řešena v odvolacím arbitrážním řízení. Není jistě překvapením, že největší počet sporů co do sportovního odvětví se týká fotbalu, dále pak atletiky a cyklistiky. Nárůst sporů lze vysvětlovat jednak rostoucí autoritou Arbitrážního soudu pro sport a jednak skutečností, že v posledních letech nastal obecný nárůst sportovních sporů v důsledku jeho ekonomické důležitosti.

V dnešní době je CAS jistě vnímán jako tribunál, který poskytuje spravedlivé, efektivní, relativně levné, rychlé, diskrétní řízení k řešení sportovních sporů. Svoje postavení jistě posiluje komplexností nabízených služeb:

- (i) běžné arbitrážní řízení;
- (ii) odvolací arbitrážní řízení;

³⁵ Definice na www.tas-cas.org.

³⁶ Arbitrážní doložku s jurisdikcí CAS zatím například nepřijala významná Mezinárodní automobilová federace (*Fédération Internationale de l'Automobile*) (FIA).

³⁷ Zveřejněny na www.tas-cas.org.

- (iii) mediační řízení;
- (iv) konzultační řízení;
- (v) rozhodování sporů v 24 hodinové lhůtě na významných sportovních událostí před ad hoc tribunály.

4.1 Historie

S ohledem na vzrůstající počet mezinárodních sportovních sporů na počátku 80. let 20. století a absenci nezávislého orgánu specializovaného na řešení těchto sporů představil v roce 1981 nový prezident Mezinárodního olympijského výboru (dále také „MOV“) Juan Antonio Samaranch záměr založit sportovní soud. Již následujícího roku na zasedání MOV v Římě byla ustanovena pracovní skupina vedená Kébou Mbayem, členem MOV a toho času rovněž soudcem Mezinárodního soudu pro lidská práva v Haagu, která měla za úkol přípravu stanov budoucího arbitrážního soudu pro sport příslušného k řešení sporů týkajících se přímo i nepřímo sportu, nabízející flexibilní, rychlé a levné řízení. Stanovy Arbitrážního soudu pro sport byly oficiálně schváleny Mezinárodním olympijským výborem roku 1983 a nabyly účinnosti 30. června 1984. Ve svých počátcích fungoval CAS vedle svých stanov na základě několika procesních předpisů. Na základě těchto předpisů byl CAS složen z 60 členů ustanovených MOV, mezinárodními sportovními federacemi, národními olympijskými výbory a prezidentem CAS. CAS byl financován Mezinárodním olympijským výborem a řízení před CAS bylo v zásadě bez poplatků s výjimkou sporů finanční povahy. CAS nabízel pouze jeden druh sporného řízení bez ohledu na povahu sporu. Vedle sporného řízení poskytoval CAS sportovním orgánům či jednotlivcům právní posudky v konzultačním řízení. Roku 1991 CAS vydal příručku „Průvodce arbitráží“ (*Guide to Arbitration*) obsahující několik modelových arbitrážních smluv resp. doložek s určením pravomoci Arbitrážního soudu pro sport, přičemž první sportovní organizací, která arbitrážní doložku přijala, byla Mezinárodní jezdecká federace (*Fédération Équestre Internationale*) (dále jen „FEI“).³⁸

³⁸ V tomto odstavci vycházím z:

www.tas-cas.org;

REEB, Matthieu. The Role and Functions of the Court of Arbitration for Sport. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag : T.M.C. Asser Press, 2006, s. 31-39; a

V únoru 1992 podal jezdec na koni Elmar Gundel ke CAS odvolání proti rozhodnutí FEI, na základě kterého byl obviněn z dopingu, diskvalifikován, byla mu pozastavena sportovní činnost a uložena pokuta. Rozhodčí nález byl vydán v říjnu 1992. Vzhledem k nespokojenosti s výrokem rozhodčího nálezu podal Gundel odvolání k švýcarskému Federálnímu tribunálu (*Tribunal fédéral*) (švýcarský nejvyšší soud). Odvolatel především rozporoval platnost rozhodčího nálezu, když tvrdil, že nález nebyl vydán nestranným a nezávislým tribunálem. Federální tribunál ve svém rozsudku poukázal, že CAS není orgánem FEI, neobdržel instrukce od této federace a udržel si potřebnou personální autonomii. Ačkoliv Federální tribunál rovněž poukázal na vztahy mezi CAS a MOV (téměř exkluzivní financování CAS Mezinárodním olympijským výborem, pravomoc MOV změnit stanovy CAS, pravomoc MOV ustanovit členy CAS), stanovil, že tyto vzájemné vztahy a vazby by mohly vážně zpochybnit nezávislost CAS v případě, že by stranou řízení před CAS byl MOV³⁹.

V reakci na rozsudek Federálního tribunálu ve věci Elmara Gundela došlo k revizi stanov a procesních předpisů CAS s cílem učinit CAS zcela nezávislým na MOV. Reformy byly představeny na mezinárodní konferenci o právu a sportu (*International Conference Law and Sport*), která se konala v září 1993 ve švýcarském Laussane. Nejdůležitější změnou vedoucí k nezávislosti CAS na MOV bylo bezesporu založení Mezinárodního arbitrážního výboru pro sport (*International Council of Arbitration for Sport*) (dále také „ICAS“), jehož hlavní funkcí se stala správa a financování CAS. Dále byly založeny dvě arbitrážní divize CAS – běžná a odvolací divize (*the „Ordinary Division“* a *the „Appeal Division“*). Tímto bylo doposud jediné řízení před CAS nahrazeno dvěmi možnými řízeními za účelem rozlišení sporů předložených CAS na základě platné arbitrážní doložky resp. smlouvy ad hoc s jurisdikcí CAS (běžná divize) a sporů předložených CAS jako odvolání proti rozhodnutí orgánů sportovních organizací pokud takový postup daná sportovní organizace umožňuje (odvolací divize). Všechny změny byly vtěleny do Kodexu sportovní arbitráže (*the Code*

BLACKSHAW, Ian. The Court of Arbitration for Sport: An International Forum for Settling Disputes Effectively „Within the Family of Sport“. *Entertainment Law*. 2003, roč. 2, č. 2. s. 63-66.

³⁹ V tomto odstavci vycházím z:

REEB, Matthieu. The Role and Functions of the Court of Arbitration for Sport. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag : T.M.C. Asser Press, 2006, s. 31-39; a

PAULSSON, Jan. Arbitration of International Sports Disputes. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag : T.M.C. Asser Press, 2006.

of Sports-related Arbitration) (dále také „Kodex“), jež nabyl účinnosti dne 22. listopadu 1994.⁴⁰

Vznik ICAS a nová struktura CAS byla potvrzena prezidentem MOV, Asociací letních olympijských mezinárodních federací (*Association of Summer Olympic International Federations*), Asociací mezinárodních zimních sportovních federací (*Association of International Winter Olympic Sports Federations*), Asociací národních olympijských výborů (*Association of National Olympic Committees*) 22. června 1994 v Paříži podpisem Dohody o založení Mezinárodního arbitrážního výboru pro sport (*the „Paris Agreement“*).

V reakci na uzavření Pařížské dohody včlenila většina mezinárodních sportovních federací a národních olympijských výborů do svých statutů arbitrážní doložku s jurisdikcí CAS. Přijmutí arbitrážní doložky Federací mezinárodních fotbalových asociací (*Fédération Internationale de Football Association*) (dále také „FIFA“) roku 2002 pak, dovoluji si s ohledem na počet a hodnotu fotbalových sporů tvrdit, znamenalo povýšení CAS na skutečnou autoritu na poli rozhodování sportovních sporů. Světová antidopingová agentura (*World Anti-Doping Agency*) (dále také „WADA“) ve svém kodexu ustanovila CAS jako poslední instanci pro všechny spory týkající se dopingu, čímž učinila CAS exkluzivním orgánem pro rozhodování dopingových sporů v posední instanci.

Mezníkem stvrzení nezávislosti CAS reflektující shora uvedené reformy je pak rozhodnutí švýcarského Federálního tribunálu ze dne 20. června 2003 ve věci odvolání Larissy Lazutinové a Olgy Danilovové proti rozhodnutí CAS ze dne 29. listopadu 2002. Lazutinová a Danilovová byly diskvalifikovány MOV po zimních olympijských hrách v Salt Lake City na kterých byly při dopingové kontrole pozitivně testovány na darbepoietin. Současně byla oběma závodnicím v běžeckém lyžování Mezinárodní lyžařskou federací (*International Ski Federation*) (dále také „FIS“) pozastavena sportovní činnost na dva roky. Závodnice se proti rozhodnutím MOV i FIS odvolaly ke CAS, odvolání bylo však zamítnuto. Následně podaly závodnice odvolání proti nálezů CAS k švýcarskému Federálnímu tribunálu. Federální tribunál zamítl všechna tvrzení závodnic a konstatoval, že CAS poskytl všechny záruky nezávislosti a nestrannosti, aby byl považován za skutečný arbitrážní soud, jehož nálezy jsou srovnatelné s rozsudky státních soudů. Dále vyloučil výhrady k řízení, jehož stranou je MOV, když shledal, že CAS se stal „*jedním z hlavních pilířů organizovaného sportu*“. Na toto přelomové rozhodnutí švýcarského Federálního tribunálu mimo jiné

⁴⁰ www.tas-cas.org

prezident CAS Kéba Mbaye reagoval tvrzením, že „...*Federální tribunál dal jasný signál na podporu CAS, a tím potvrdil jeho jurisdikci v zájmu světového sportu*“.⁴¹

Roku 1996 ICAS vytvořil dvě decentralizované pobočky v Sydney a Denveru (později přesídlenou do New Yorku) za účelem usnadnit přístup k CAS v severní Americe a Oceánii. Stejného roku ICAS také poprvé ustanovil ad hoc divizi (*the „CAS Ad hoc Division“*), která rozhodovala spory ve lhůtě 24 hodin během letních olympijských her v Atlantě. Od této doby jsou podobné ad hoc divize zřizovány pro konkrétní významné sportovní události, zejména letní a zimní olympijské hry, fotbalová mistrovství Evropy či světa, nebo hry Commonwealthu.

V souvislosti s rostoucí oblíbeností a efektivitou forem ADR (*Alternative Dispute Resolution*) rozšířil CAS služby napomáhající k řešení sportovních sporů o mediační řízení, když v květnu 1999 byly sváleny Pravidla mediace CAS (*CAS Mediation Rules*).⁴²

4.2 Organizační struktura

Organizační struktura CAS je zakotvena v první části Kodexu nazvané Stanovy orgánů pracujících za účelem narovnání sporů vztahujících se ke sportu (*Statutes of the Bodies Working for the Settlement of Sports-related Disputes*). V souladu s ustanovením článku S1 Kodexu byly zřízeny dva orgány, které mají za úkol narovnávat spory vztahující se ke sportu formou arbitráže a mediace:

- (i) Mezinárodní arbitrážní výbor pro sport (ICAS); a
- (ii) Arbitrážní soud pro sport (CAS).

Sídlem obou orgánů je Lausanne, Švýcarsko.

4.2.1 ICAS

ICAS je nejvyšším orgánem CAS založeným podle švýcarského práva. Dle Kodexu napomáhá narovnání sportovních sporů formou arbitráže a mediace a zajišťuje nezávislost

⁴¹ Tisková zpráva Arbitrážního soudu pro sport ze dne 24. června 2003

⁴² REEB, Matthieu. The Role and Functions of the Court of Arbitration for Sport. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag : T.M.C. Asser Press, 2006, s. 31-39; a

BLACKSHAW, Ian. The Court of Arbitration for Sport: An International Forum for Settling Disputes Effectively „Within the Family of Sport“. *Entertainment Law*. 2003, roč. 2, č. 2. s. 63-66.

CAS a práv stran řízení, je zodpovědný za správu a financování CAS. Sestává se z 20 členů⁴³, významných právníků, přičemž jsou ustanoveni podle pravidel a pořadí níže: (i) 4 členi jsou ustanoveni mezinárodními sportovními federacemi; (ii) 4 členi jsou ustanoveni Asociací národních olympijských výborů; (iii) 4 členi jsou ustanoveni MOV; (iv) 4 členi jsou ustanoveni 12-ti členy ICAS jmenovaných dle shora uvedených pravidel a tito jsou vybráni za účelem ochrany zájmů sportovců; (v) 4 členi jsou ustanoveni 16-ti členy ICAS jmenovaných dle shora uvedených pravidel a tito jsou vybráni z osobností nezávislých na orgánech ustanovující shora uvedené členy. Všichni členi ICAS jsou ustanoveni na čtyřleté obnovitelné období, jsou vázáni mlčenlivostí a nemohou se objevit na seznamu CAS arbitrů ani jednat jako zástupci stran v řízení před CAS (článek S5 Kodexu). ICAS vykonává především rozpočtové a finanční funkce, dále má řadu jmenovacích pravomocí (volí prezidenta a viceprezidenta CAS, prezidenta běžné i odvolací divize, ustanovuje a odvolává arbitry a mediátory CAS, jmenuje generálního tajemníka CAS), vykonává dohlížecí pravomoc nad Soudní kanceláří CAS (*the Court Office*) a v neposlední řadě přijímá a novelizuje Kodex (článek S6 Kodexu). Své funkce vykonává ICAS sám nebo prostřednictvím své rady (*the Board*) sestávající z prezidenta a dvou viceprezidentů ICAS, prezidenta řádné divize a prezidenta odvolací divize. ICAS se schází kdykoliv, kdy je potřeba, minimálně však jednou do roka a přijímá rozhodnutí prostou většinou, přičemž nutné kvórum tvoří hlasy minimálně poloviny členů ICAS. Jakákoliv změna Kodexu vyžaduje kvalifikovanou většinu 2/3 členů ICAS (článek S8 Kodexu).

⁴³ V současné době tvoří personální obsazení ICAS:
John D. Coates, Austrálie, prezident ICAS/CAS
Gunnar Werner, Švédsko, viceprezident
Michael B. Lenard, USA, viceprezident
Nabil Elaraby, Egypt, prezident běžné arbitrážní divize
Thomas Bach, Německo, prezident odvolací arbitrážní divize
Tjasa Andréa-Prosenč, Slovinsko
Patrick Baumann, Švýcarsko
Ricardo Contreras Hernandez, Mexiko
Abdallah El Khani, Sýrie
Ivo Eusebio, Švýcarsko
Michael Hwang, Singapur
Tunku Imran, Malajsie
Jean-Jacques Leu, Švýcarsko
Göran Petersson, Švédsko
Alain Plantey, Francie
Richard W. Pound, Kanada
Corinne Schmidhauser, Švýcarsko
Tricia C.M. Smith, Kanada
Juan R. Torruella, Puerto Rico

4.2.2 CAS

V souladu s ustanoveními Kodexu CAS rozhoduje spory ze sportovní oblasti formou arbitráže resp. mediace prostřednictvím svých panelů (*the Panels*) sestávajících z jednoho nebo tří arbitrů (mediátorů) uvedených v seznamu arbitrů (mediátorů). Mezi povinnosti panelů CAS patří zejména, nikoliv však výlučně: (i) rozhodování sporů v běžném arbitrážním řízení; (ii) rozhodování sporů vyplývajících z rozhodnutí federací, asociací či jiných sportovních orgánů v odvolacím arbitrážním řízení; (iii) podávání nezávazných poradních posudků na žádost MOV, mezinárodních federací, národních olympijských výborů, WADA, sportovních asociací uznaných Mezinárodním olympijským výborem a olympijských organizačních výborů (článek S12 Kodexu).

Arbitři jsou jmenováni ICAS na obnovitelné období čtyř let. Jmenování arbitři / mediátoři jsou zapsáni na seznam vedený ICAS, přičemž na něm figuruje minimálně 150 arbitrů a 50 mediátorů⁴⁴. Arbitrem CAS se může stát osobnost s právním vzděláním, se zkušenostmi se sportovním právem a/nebo mezinárodní arbitráží, s dobrou znalostí sportu a alespoň jednoho pracovního jazyku CAS (článek S13, S14 Kodexu). Při jmenování arbitrů má ICAS respektovat návrhy MOV, mezinárodních federací, národních olympijských výborů a zbylé kandidáty vybrat s ohledem na ochranu zájmů sportovců a na spravedlivou reprezentaci kontinentů a rozdílných právních kultur (článek S14 Kodexu). Arbitři i mediátoři jsou povinni podepsat prohlášení, ve kterém vyjadřují vůli vykonávat svoje funkce arbitra resp. mediátora osobně, objektivně, nezávisle a v souladu s ustanoveními Kodexu (článek S18 Kodexu). Jsou vázáni mlčenlivostí obecně stanovenou na jakákoliv fakta nebo další informace vztahující se k řízení před CAS, podrobnější ustanovení o mlčenlivosti obsahuje Kodex pro každé z řízení samostatně.

CAS se skládá ze dvou rozhodovacích divizí: (i) běžné arbitrážní divize (*the Ordinary Arbitral Division*) a (ii) odvolací arbitrážní divize (*the Appeals Arbitration Division*)⁴⁵ (článek S20 Kodexu).

CAS rovněž tvoří „Soudní kancelář“ (*the Court Office*), která sestává z generálního tajemníka (*Secretary General*) a jednoho nebo více zástupců (článek S22 Kodexu). Kancelář plní funkce vyplývající z Kodexu, zejména vykonává administrativní funkce, kontroluje arbitrážní a mediační řízení a funguje jako poradní orgán pro arbitry i strany během průběhu

⁴⁴ V současnosti seznam čítá 248 arbitrů. Českou republiku zastupují dva arbitři – Gerhardt Bubník a Vít Horáček.

řízení, organizuje a připravuje Ad Hoc Divize, organizuje interní semináře, zajišťuje kontakt s médii atd.

4.3 Řízení před CAS

4.3.1 Spory a aplikovatelné právo

Základním procesním předpisem aplikovatelným na řízení před CAS jsou Procesní pravidla (*Procedural Rules*) tvořící nedílnou součást Kodexu CAS.

Procesní pravidla CAS jsou aplikovatelná na každý spor řešený před CAS. Takový spor může vzejít:

- (i) z arbitrážní doložky inkorporované do smlouvy nebo arbitrážní dohody ad hoc (běžné arbitrážní řízení); nebo
- (ii) z odvolání proti rozhodnutí vydaném sportovní federací, asociací či jiným sportovním orgánem za předpokladu, že stanovы či předpisy tohoto orgánu nebo zvláštní smlouva odvolací řízení před CAS umožňuje (odvolací arbitrážní řízení).

V zásadě mohou být před CAS řešeny dva druhy sporů, vždy se však musí týkat sportu:⁴⁶:

- (i) Spory obchodní povahy. Tato kategorie zahrnuje především spory ze smluv (týkající se sponzorství, prodeje televizních práv, pořádání sportovních událostí, transferů hráčů, vztahů mezi hráči nebo trenéry a kluby a/nebo sportovními agenty), spory vyplývající z civilní odpovědnosti resp. náhrady škody (sportovní úrazy). Spory obchodní povahy jsou zpravidla řešeny v běžném arbitrážním řízení.
- (ii) Spory disciplinární povahy. Většinu těchto sporů představují spory týkající se porušení antidopingových pravidel. Zpravidla jsou tyto spory v první instanci řešeny kompetentními orgány relevantní sportovní organizace až v druhé instanci jsou řešeny před CAS v odvolacím arbitrážním řízení.

Procesní pravidla se rovněž aplikují na poskytování poradních posudků (konzultační řízení).

⁴⁶ www.tas-cas.org.

Pracovními jazyky jsou angličtina a francouzština. Strany řízení si však mohou zvolit jiný jazyk se souhlasem příslušného arbitrážního panelu a soudní kanceláře (článek R29 Kodexu).

Veškerou komunikaci se stranami zajišťuje soudní kancelář. Arbitrážní nálezy, nařízení a jiná rozhodnutí jsou oznamovány jakýmkoliv prostředky umožňující důkaz doručení. Veškerá podání stran musí být učiněna kurýrem nebo faxem v tolika vyhotoveních, kolik je stran řízení a arbitrů a jedné navíc určené soudní kanceláři. V případě nevyhovění tomuto požadavku CAS nepokračuje v řízení (článek R31 Kodexu).

Proti arbitrovi může být podána námitka, pokud se objeví legitimní pochybnosti o jeho nezávislosti. Námitka musí být podána do 7 dnů po dni, kdy se skutečnost stal známou. O námitce rozhoduje ICAS nebo jeho rada. Arbitr může být odvolán, pokud odmítne vykonávat nebo nevykonává svoje povinnosti. O odvolání rozhoduje ICAS nebo rada ICAS. V případě rezignace, smrti, odvolání nebo odstoupení arbitra může být tento arbitr nahrazen (článek R35 a R36 Kodexu).

Případné vykonávací řízení se pak řídí pravidly mezinárodního práva soukromého, zejména v souladu s ustanoveními Newyorské úmluvy.

4.3.2 Sídlo a místo arbitráže

V případě, kdy sídlo arbitrážního tribunálu je ve Švýcarsku a alespoň jedna ze stran v době uzavření arbitrážní smlouvy neměla trvalé ani obvyklé bydliště ve Švýcarsku, je aplikovatelným *lex arbitri*, tj. právem upravující arbitrážní řízení (zejména jeho průběh a dohlížecí pravomoc soudu), kapitola 12 Švýcarského federálního zákona o mezinárodním právu procesním ze dne 18. prosince 1987 (*the Swiss International Private Law Act*) (dále také „PILA“). Ustanovení kapitoly 12 PILA jsou obligatorní, ledaže jejich aplikaci vyloučí strany písemnou formou a dohodnou se na aplikaci kantonálních procesních pravidel⁴⁷. Ve věci aplikace PILA (článek 176 odst. 1 PILA) s ohledem na podmínku švýcarského sídla arbitráže, je třeba odkázat na článek R28 Kodexu, jenž stanoví, že sídlem CAS je Lausanne, Švýcarsko. Za opodstatněných skutečností může prezident panelu či prezident příslušné divize po konzultaci se stranami řízení rozhodnout vést řízení v jiném místě. Lausanne je sídlem arbitráže bez ohledu, kde řízení probíhá, a to ať už je řízení vedeno před

⁴⁷ VETTER, Meinrad. The CAS - An Arbitral Institution with its Seat in Switzerland. In *Sports Law eJournal*, b.m. : Bond University, 2008.

decentralizovanými kanceláři v New Yorku či Sydney nebo před Ad hoc divizemi v místě konání sportovních událostí. Článek R28 Kodexu rozlišuje sídlo a místo arbitráže. Sídlo arbitráže je relevantní pro aplikaci práva, místo arbitráže znamená pouze místo, kde se koná arbitrážní řízení. K tomuto švýcarský Federální soud judikoval ve svém rozhodnutí z 24. března 1997, že „výběrem švýcarského sídla arbitrážního tribunálu strany zřejmě zamýšlely postoupit svůj spor švýcarskému arbitrážnímu právu, nikoliv tím určit exkluzivní místo pro setkávání arbitrů v místě arbitráže“⁴⁸. Rozdílem mezi sídlem a geografickým místem arbitráže se zabýval také odvolací soud v New South of Wales v případě *Angela Raguz v. Rebecca Sullivan*. Spor se týkal nominace těchto australských judistek na letní olympijské hry v Sydney. Rebecca Sullivanová s neúspěchem napadla u interního tribunálu federace juda rozhodnutí o nominaci Angely Raguzové jako reprezentantky Austrálie na letní olympijské hry. Sullivanová podala proti tomuto rozhodnutí federace odvolání ke CAS. V odvolacím arbitrážním řízení CAS rozhodl ve prospěch Rebecy Sullivanové. Angela Raguzová se proti nálezů CAS odvolala k australskému odvolacímu soudu, který odmítl přezkoumat arbitrážní nález CAS z důvodu nedostatku soudní pravomoci, když odkázal na „*Selection Agreement*“ podepsaný oběma stranami sporu obsahující „vylučovací dohodu“ definovanou australským zákonem o obchodní arbitráži, která stanovila „sídlo“ nebo místo arbitráže ve Švýcarsku. Tím australský odvolací soud potvrdil sídlo arbitráže ve Švýcarsku, ačkoliv bylo celé řízení vedeno v Austrálii a týkalo se pouze australských státních příslušníků⁴⁹.

Sídlo arbitráže ve Švýcarsku má taktéž důsledky pro uznání a výkon rozhodčího nálezů podle Úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů ze dne 10.6.1958 (dále také „Newyorská úmluva“), když Švýcarsko musí být považováno za zemi původu rozhodčího nálezů v souvislosti s článkem V(e) Newyorské úmluvy.

Co se týká podmínky bydliště strany řízení arbitráže mimo Švýcarsko, za tuzemskou arbitráž tedy bude považováno i řízení mezi sportovcem jiné než švýcarské národnosti žijícím ve Švýcarsku a sportovní organizací se sídlem ve Švýcarsku a takový spor se pak bude řídit

⁴⁸ KAUFMANN – KOHLER, Gabrielle; BÄRTSCH Philippe. The Ordinary Arbitration Procedure of the Court of Arbitration for Sport. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag : T.M.C. Asser Press, 2006.

⁴⁹ KAUFMANN – KOHLER, Gabrielle; BÄRTSCH Philippe. The Ordinary Arbitration Procedure of the Court of Arbitration for Sport. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag : T.M.C. Asser Press, 2006.

švýcarským zákoníkem o civilním řízení. Aplikace dvou rozdílných zákonů pak vede k „nerovnému procesnímu postavení sportovců bez objektivních důvodů“⁵⁰

4.3.3 Řádné arbitrážní řízení

4.3.3.1 Zahájení

V souladu s ustanovením článku R27 Kodexu jsou v řádném arbitrážním řízení řešeny spory obchodní nebo disciplinární povahy vztahující se ke sportu na základě arbitrážní doložky inkorporované do smlouvy či předpisu nebo arbitrážní smlouvy ad hoc. Standardizované vzory arbitrážních smluv určující jurisdikci CAS jsou dostupné na webových stránkách CAS (Příloha č. 1).

Řízení se zahajuje podáním žádosti o arbitráž adresované soudní kanceláři (*the Court Office*). Žádost musí v souladu s ustanovením článku R38 Kodexu obsahovat: (i) jméno a adresu protistrany; (ii) vylíčení rozhodných skutečností a právní argumenty; (iii) žalobní petit; (iv) kopii smlouvy obsahující arbitrážní smlouvu či jakýkoliv dokument, který umožňuje vést arbitráž v souladu s Kodexem; (v) počet a způsob výběru arbitrů. S podáním žádosti je žalobce povinen uhradit soudní poplatek ve výši 500 CHF. Splňuje-li žádost všechny předepsané náležitosti, učiní soudní kancelář nezbytné kroky vedoucí k zahájení arbitrážního řízení. Zejména odešle žádost o zahájení arbitráže protistraně, vyzve strany, aby se vyjádřily k aplikovanému právu a stanoví žalovanému lhůty pro určení počtu a způsobu výběru arbitrů a pro podání odpovědi na žádost o zahájení arbitráže, která má obsahovat: (i) žalobní odpověď; (ii) námitku proti nedostatku jurisdikce (pokud se uplatňuje); (iii) protinárok (pokud se uplatňuje) (článek R39 Kodexu).

4.3.3.2 Sestavení panelu

Na rozdíl od odvolacího řízení mají strany v běžném řízení volnost rozhodnout o počtu a způsobu ustanovení arbitrů. Pokud arbitrážní smlouva nspecifikuje počet arbitrů, o počtu rozhodne prezident divize s ohledem na hodnotu a složitost sporu. V každém případě musí panel sestávat z jednoho či tří arbitrů. Co se týče způsobu ustanovení arbitrů, autonomie stran je omezena pouze co do výběru arbitrů ze seznamu arbitrů vedeným ICAS. V případě absence dohody stran se uplatní následující postup: (i) Má-li být ustanoven jediný arbitr, strany ho vyberou vzájemnou dohodou ve lhůtě 15 dnů od doručení žádosti o zahájení

⁵⁰ KAUFMANN – KOHLER, Gabrielle; BÄRTSCH Philippe. The Ordinary Arbitration Procedure of the Court of Arbitration for Sport. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag : T.M.C. Asser Press, 2006.

arbitráže. Nedohodnou-li se strany ve lhůtě jim určené, arbitr je stanoven prezidentem divize;

(ii) Mají-li být ustanoveni tři arbitři, žalobce stanoví svého arbitra ve své žádosti o zahájení arbitráže nebo ve lhůtě stanovené rozhodnutím o počtu arbitrů a žalovaný stanoví svého arbitra ve lhůtě stanovené soudní kanceláří. V případě neustanovení arbitrů dle shora uvedeného postupu, ustanoví arbitry namísto stran prezident divize. Ustanovení dva arbitři vyberou prezidenta panelu vzájemnou dohodou ve lhůtě stanovenou soudní kanceláří. V případě, že k dohodě nedojde, vybere prezidenta panelu prezident divize. Arbitři ustanovení stranami musejí být vždy odsouhlaseni prezidentem divize. Jakmile je panel sestaven, je arbitřům postoupen spis (článek 40 Kodexu).

4.3.3.3 *Řízení před panelem*

Řízení před panelem je rozděleno na písemnou fázi a ústní jednání, které se koná pouze tehdy, kdy ho panel považuje za vhodné.

(iii) Písemná podání

Písemná fáze řízení je upravena ustanoveními článku 44.1 Kodexu. Postup určuje prezident panelu. Obecně je třeba v návaznosti na žádost o zahájení arbitráže stanovit žalobní nárok podáním žalobce, na který má žalovaný reagovat svou odpovědí a pokud to vyžadují okolnosti následuje vyjádření žalobce k odpovědi a druhá odpověď žalovaného. Pokud žalobce nepodá stanovení žalobního nároku, má se za to, že žádost o zahájení arbitráže je vzata zpět. Strany mohou vznést další nároky neobsažené v žádosti o zahájení arbitráže. Po skončení této fáze může být uplatněn nový nárok pouze se souhlasem protistrany. Současně svými písemnými podáními strany předkládají všechny písemné důkazy na podporu svých tvrzení, označují svědky a stanoví experty. Po výměně písemných podání nejsou strany oprávněny podávat další písemné důkazy, ledaže se strany vzájemně dohodnou nebo panel toto povolí na základě výjimečných okolností. Strana může požádat panel, aby nařídil protistraně vydat dokument. Současně musí dokázat, že je pravděpodobné, že takový dokument existuje a je relevantní. Panel však nemá pravomoc vyžádat dokument od třetí strany narozdíl od státních soudů, které zpravidla touto pravomocí disponují. V souladu s ustanovením článku 184(2) PILA mají švýcarské soudy pravomoc napomáhat arbitrážnímu řízení.

(iv) Ústní jednání

Zpravidla se v souladu s ustanovením článku 44.2 Kodexu nařizuje jediné ústní jednání. Tato fáze řízení se však koná pouze pokud ji panel shledá za vhodnou. V praxi

však řízení bez ústního jednání není obvyklé⁵¹. Pokud se panel pro ústní jednání rozhodne, činí veškeré kroky k nařízení jednání prezident panelu. Před samotným jednáním může být svoláno přípravné jednání, telefonická nebo video konference za účelem projednání postupu, programu, času řízení nebo administrativních záležitostí týkajících se jednání. Jednání nejsou veřejná, zápis jednání může být vyhotoven. K jednání jsou rovněž předvoláni svědci a experti označení stranami v jejich písemných podáních. Strany jsou zodpovědné za jejich přítomnost na jednání a nesou veškeré náklady s jejich účastí. Výjimečně mohou být svědci a experti slyšeni prostřednictvím tele či video konference. Panel je oprávněn omezit či zakázat účast svědka či experta na jednání z důvodu neopodstatněnosti. Svědci, experti i překladatelé mají vypovídat pouze pravdu pod sankcí křivé přísahy podle švýcarského trestního zákoníku. Je-li nařízeno jednání, strany od tohoto okamžiku nemohou předkládat další písemná podání.

4.3.3.4 Předběžná opatření

V souladu s ustanovením článku 183(1) PILA a R37 Kodexu má CAS pravomoc nařizovat předběžná opatření, je-li v dané věci u CAS podána žádost o zahájení arbitráže nebo odvolání. Podle Kodexu se strany vyjádřením souhlasu podřídí se jurisdikci CAS výslovně vzdávají svého práva žádat o předběžná opatření státní orgány. Mám však za to, že toto ustanovení není právně vynutitelné a tedy CAS i soudy mají ve věci nařizování předběžných opatření společnou pravomoc. Gabrielle Kaufmann-Kohler a Philippe Bärtsch k tomuto dodávají: *„Existuje nebezpečí konfliktu mezi společnou jurisdikcí arbitrážních tribunálů a soudů ve věci předběžných nařízeních – (a) strana může souběžně podat návrhy na vydání předběžného opatření k obou institucím; nebo (b) v případě zamítnutí návrhu na vydání předběžného opatření soudem může strana podat návrh arbitrážnímu tribunálu v naději příznivějšího rozhodnutí a naopak (...) Arbitrážní tribunál ve Švýcarsku nedávno čelil takovému konfliktu a rozhodl následovně (ICC procesní nařízení ze dne 2. dubna 2002, 2003 ASA Bull., strana 810 a násl.): (...) pokud soud nařídí nebo odmítne naříditi opatření, strany se nemohou následovně obrátit na arbitrážní tribunál s cílem obdržet příznivější rozhodnutí a naopak. (...) Není přípustné navrhovateli umožnit opakovat, proti vůli protistrany, nákladné a zdlouhavé řízení, kterým již stany prošly před jiným soudním orgánem. Neexistuje*

⁵¹ KAUFMANN – KOHLER, Gabrielle; BÄRTSCH Philippe. The Ordinary Arbitration Procedure of the Court of Arbitration for Sport. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

dostatečný zájem chránit právo navrhovatele, pokud jsou návrh, rozhodné skutečnosti a důkazy shodné a v předchozím řízení byla dodržena zásada spravedlivého procesu.“⁵²

Co se týče druhů opatření, má se za to, že arbitři mohou nařídit jakákoliv opatření, která považují za nezbytná k (i) ochraně práv navrhovatele před újmou, která by byla později obtížně napravitelná; nebo k (ii) uspořádání vztahů mezi stranami během arbitrážního řízení. Aby bylo předběžné opatření nařízeno, musí navrhovatel především prokázat, že (i) vyžadované opatření je nezbytné k ochraně navrhovatele před újmou nebo škodou, která by byla jen obtížně napravitelná; (ii) existují dostatečné šance úspěchu ve věci; (iii) zájmy navrhovatele převažují zájmy protistrany nebo třetí strany. Obvykle se rozlišují tři druhy předběžných opatření⁵³: (i) opatření napomáhající průběhu arbitrážního řízení, mj. opatření k ochraně důkazů; (ii) opatření k zajištění *status quo* arbitrážního řízení, mj. opatření k ochraně objektu sporu; (iii) opatření k zajištění budoucího výkonu rozhodnutí, mj. zabavení majetku. Nejčastěji vyžadovaným předběžným opatřením ve sportovních sporech bývá žádost o odklad výkonu rozhodnutí při podání odvolání ve smyslu ustanovení článku R 48 Kodexu⁵⁴.

Arbitři avšak postrádají pravomoc donucení, když na jejich opatření, v případě nesplnění povinnosti určené v jejich rozhodnutí, se neuplatní civilní či trestněprávní sankce (neuposlechnutí soudu)⁵⁵. Výkon arbitrážních rozhodnutí nařizujících předběžné opatření může být vykonáno státními soudy jen pokud toto umožňuje právní řád daného státu. Článek 183 odstavec 2 PILA umožňuje obrátit se na soudce v případě, že se strana dobrovolně nepodrobí předběžnému opatření uloženému arbitrážním tribunálem.

4.3.3.5 *Aplikované právo ve věci samé a nálezu*

V souladu s ustanovením článku R45 Kodexu má panel rozhodnout spor podle práva zvoleného stranami nebo, v případě že takový výběr nebyl proveden, podle švýcarského

⁵² KAUFMANN – KOHLER, Gabrielle; BÄRTSCH Philippe. The Ordinary Arbitration Procedure of the Court of Arbitration for Sport. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

⁵³ RIGOZZI, Antonio. Provisional Measures in CAS Arbitrations. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

⁵⁴ RIGOZZI, Antonio. Provisional Measures in CAS Arbitrations. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

⁵⁵ RIGOZZI, Antonio. Provisional Measures in CAS Arbitrations. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

práva. Strany mohou rovněž zmocnit panel, aby spor rozhodl ex aequo et bono (podle zásady spravedlnosti a rovnosti).

(ii) Právo vybrané stranami

Švýcarské právo nevyžaduje písemnou formu dohody o výběru aplikovatelného práva, obecně se má za to, že volba práva může být učiněna tacitně. Strany se mohou dohodnout, že se jejich vztah bude řídit určitým národním právním řádem či pouze jeho určitými částmi, nebo jinými právními řády jako například nadnárodním právem, obecnými právními zásadami, mezinárodními obchodními zvyklostmi nebo lex mercatoria. CAS bere ohled na závazná pravidla národního práva, která, jak judikoval v rozhodnutí CAS 98/201, *Celtic v. UEFA*, aplikuje i když se liší od volby práva určeného stranami řízení, pokud jsou splněny tyto podmínky: (i) takové pravidlo musí patřit do speciální kategorie právních norem, které se musí aplikovat bez ohledu na právo aplikovatelné ve věci samé; (ii) musí existovat úzká vazba mezi předmětem sporu a místem, kde je toto závazné pravidlo účinné; a (iii) závazné pravidlo musí hájit legitimní zájmy a zásadní hodnoty. Arbitrážní tribunál neaplikuje taková ustanovení práva, která jsou v rozporu s mezinárodním veřejným pořádkem (*public policy*). Mezi taková pravidla podle švýcarského nepsaného práva patří především právní zásady pacta sunt servanda, zásada dobré víry, zákaz diskriminačních opatření, zákaz úplatkářství a korupčních praktik.

(iii) Aplikace švýcarského práva

Podle článku 187(1) PILA má arbitrážní tribunál, pokud si strany právo nevybraly, aplikovat právní řád, který má se sporem nejužší vztah. Kodex CAS ve svém článku R45 pak stanoví, že v případě, kdy se strany řízení nedohodly na volbě práva, panel má aplikovat švýcarské právo.

(iv) Rozhodnutí ex aequo et bono

Pokud byl panel stranami řízení zmocněn k rozhodnutí sporu ex aequo et bono, bude spor rozhodnut na základě představy spravedlnosti v konkrétním případě. Panel tedy není vázán žádnými právními předpisy, musí pouze respektovat zásadu mezinárodního veřejného zájmu. Ustanovení článku R45 Kodexu blíže nspecifikuje formu zmocnění. Podle judikatury může být zmocnění učiněno výslovně nebo mlčky a i během řízení.

4.3.3.6 *Nález*

Článek 189(1) PILA stanoví, že arbitrážní nález má být vydán v souladu s postupem a formou, na které se dohodly strany řízení. V případě řízení před CAS je pak nepřímou dohodou stran ustanovení článku R46 Kodexu, podle kterého je o nálezu rozhodováno většinou hlasů nebo, pokud většiny nebylo dosaženo, hlasem prezidenta. Nález musí být v písemné formě, musí být datován a podepsán. Další obecné náležitosti nálezu vedle výroku jsou: (i) jméno a bydliště či sídlo stran řízení a jejich zástupci; (ii) jména arbitrů; (iii) sídlo arbitráže; (iv) žádosti o náhradu škody; (v) stručný popis řízení prokazující dodržení zásady rovného postavení stran a práva být slyšen; (vi) vylíčení skutkových okolností; (vii) rozhodnutí panelu o náhradě škody; (viii) datum, podpis; (ix) poučení o odvolání proti nálezu. Pokud se strany nedohodnou jinak, nález má obsahovat stručné odůvodnění, přičemž podle judikatury švýcarského Federálního tribunálu není nedostatek odůvodnění důvodem pro zrušení nálezu⁵⁶. Před tím, než je nález podepsán prezidentem panelu, je odeslán generálnímu tajemníkovi CAS, který je oprávněn nález opravit co do formy a upozornit panel na zásadní právní sporné otázky. Následně je nález soudní kanceláří CAS oznámen stranám řízením. Od tohoto okamžiku se stává konečným a závazným *inter partes*. Může být vykonán v souladu s obecnými pravidly mezinárodního soukromého práva, především v souladu s Newyorskou úmluvou o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.

Proti nálezu mohou strany v souladu s ustanoveními článku 190 a 191 PILA podat odvolání k švýcarskému Federálnímu tribunálu do 30 dnů od oznámení nálezu na základě těchto odvolacích důvodů: (i) arbitr nebo arbitrážní tribunál nebyl řádně jmenován resp. ustaven; nebo (ii) arbitrážní tribunál chybně rozhodl, že má nebo nemá soudní pravomoc; nebo (iii) arbitrážní tribunál rozhodl nad rámec nároku, který mu byl předložen, nebo nerozhodl o některém nároku, který mu byl předložen; nebo (iv) v řízení byla porušena zásada rovnosti stran nebo právo být slyšen ve sporném řízení; nebo (v) nález je v rozporu se zásadou švýcarského veřejného pořádku (*public policy*).

⁵⁶ KAUFMANN – KOHLER, Gabrielle; BÄRTSCH Philippe. The Ordinary Arbitration Procedure of the Court of Arbitration for Sport. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag : T.M.C. Asser Press, 2006.

4.3.3.7 Arbitráž s více než dvěma stranami řízení

(i) Pluralita žalobců či žalovaných

Kodex ve svém článku 41.1 zejména upravuje proces ustanovení arbitráž. Mají-li spor rozhodovat tři arbitři, žalobci resp. žalovaní se musí společně shodnout na jediném arbitrovi.

(ii) Sloučení

Pokud žalovaný usiluje o to, aby se řízení účastnila třetí strana, musí tento odůvodněný záměr navrhnout ve své žalobní odpovědi.

(iii) Intervence

Pokud chce do řízení vstoupit třetí strana, musí podat ke CAS odůvodněnou žádost ve lhůtě stanovené žalovanému pro podání žalobní odpovědi. Žádost musí obsahovat stejné náležitosti jako žádost o zahájení arbitráže. Taková žádost třetí strany je následně postoupena stranám řízení, které jsou oprávněni se k vstupu třetí strany do řízení vyjádřit.

Pluralita stran řízení je pouze možná, pokud je třetí strana vázána arbitrážní smlouvou nebo strany řízení se vstupem do řízení vyjádřily souhlas v písemné formě.

4.3.3.8 Mlčenlivost

Na rozdíl od odvolacího arbitrážního řízení, běžné arbitrážní řízení je tajné a nálezy se nezveřejňují, ledaže samotný nálezy stanoví jinak nebo s jeho zveřejněním souhlasí strany. Povinnost mlčenlivosti arbitráž trvá i po skončení řízení. Podle švýcarského práva nesou arbitři civilní odpovědnost za porušení povinnosti mlčenlivosti a tedy v případě porušení jejich povinnosti se strany mohou jejich nároků domáhat žalobou o náhradě škody před civilními soudy.⁵⁷

4.3.3.9 Náklady řízení

V souladu s ustanoveními článku R64 Kodexu představují náklady běžného arbitrážního řízení vedle poplatku soudní kanceláři za zahájení řízení (*the Court Office fee*) v minimální výši 500 CHF splatného s podáním žádosti o zahájení arbitráže: (i) skutečné náklady arbitráž, (ii) odměnu arbitráž, (iii) administrativní náklady CAS a (iv) náklady svědků, expertů a překladatelů. Na začátku řízení soudní kancelář stanoví předběžné náklady, vyjma nákladů svědků, expertů, překladatelů, které nesou strany samostatně. Předběžné náklady

⁵⁷ KAUFMANN – KOHLER, Gabrielle; BÄRTSCH Philippe. The Ordinary Arbitration Procedure of the Court of Arbitration for Sport. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag : T.M.C. Asser Press, 2006.

nesou strany rovným dílem. V případě neuhrazení nákladů se má za to, že byl nárok vzat zpět. Náklady svých svědků, expertů, překladatelů nese každá strana samostatně. Finální výše nákladů řízení je stanovena na konci řízení. Výrok o výši nákladů řízení může být součástí nálezu nebo samostatným rozhodnutím.

Výrok o výši nákladů řízení pak stanoví, která ze stran nese náklady řízení nebo v jakém poměru náklady nesou strany řízení. Obecným pravidlem je, že nález poskytuje příspěvek na úhradu jejich právních nákladů a dalších výdajů vzniklých v souvislosti s řízením, zejména náklady svědků a překladatelů, straně, která zaznamenala ve sporu větší úspěch s ohledem na výsledek řízení, chování a finanční zdroje stran řízení. Jako příklad rozhodnutí o nákladech, které se vymyká obecnému pravidlu pak může být uveden nález CAS 2010/O/2039 *Fiji Association of Sport and National Olympic Committee v. Commonwealth Games Federation*, ve kterém CAS stanovil: „(...) žalobce přednesl svoji věc – která se týká zásadní ústavní⁵⁸ interpretace - před CAS za účelem chránit a napomáhat zájmům sportovců Fiji, kteří pochopitelně usilují závodit na hrách Commonwealthu. Za těchto konkrétních a neobvyklých okolností tohoto případu zahrnujících nepoměr mezi finančními prostředky stran máme za to, že náklady arbitráže, které mají být stanoveny soudní kanceláří CAS, mají být nesený rovným dílem Fijijskou sportovní asociací (Fiji Association of Sport) a Národním olympijským výborem (National Olympic Committee) a Federací her Commonwealthu (Commonwealth Games Federation). Dále každá ze stran ponese své vlastní soudní výdaje a další náklady, které jí vznikly v souvislosti s arbitrážním řízením.“

4.3.4 Odvolací arbitrážní řízení

V souladu s ustanovením článku R47 Kodexu může být v odvolacím arbitrážním řízení podáno odvolání proti rozhodnutím vydaných federací, asociací či jiným sportovním orgánem, pokud stanoví nebo předpisy těchto organizací tento postup dovolují nebo pokud strany uzavřely speciální arbitrážní smlouvu, a současně odvolatel vyčerpal všechny opravné prostředky v souladu se stanovami nebo předpisy dané sportovní organizace. Dále může být u CAS podáno odvolání proti nálezu vydaném CAS, pokud rozhodoval jako prvoinstanční tribunál, pokud takovýto postup umožňují procesní pravidla aplikovatelná na prvoinstanční řízení. Většina sporů odvolacího řízení se týká odvolání proti sankcím v dopingových sporech a transferu fotbalových hráčů.

⁵⁸ Ústavní interpretací je zde myšleno interpretace zakládajícího dokumentu Federace her Commonwealthu – the Constitution of the Commonwealth Games Federation

CAS v mnohých případech v odvolacím řízení řeší otázku pasivní žalobní způsobilosti. Zejména jde o odvolání proti rozhodnutím vydaných jediným rozhodcem výboru FIFA pro status hráčů (*the Single Judge of the Players' Status Committee*), proti kterým předpisy FIFA umožňují podat odvolání ke CAS, ale již blíže nespecifikují orgán, který by měl mít pasivní žalobní legitimaci. CAS v rozhodnutí CAS 2008/A/1639 *RCD Mallorca v. Football Association & Newcastle United* judikoval, že pasivní žalobní způsobilost musí být odvozena subsidiárně z aplikovatelného švýcarského práva. Článek 75 švýcarského občanského zákoníku stanoví: „Každý člen sdružení, který není spokojen s rozhodnutím vydaným sdružením, které porušuje předpisy nebo společenskou smlouvu, je oprávněn se proti takovému rozhodnutí odvolat u soudu ve lhůtě jednoho měsíce ode dne, kdy byl s rozhodnutím obeznámen.“ V této souvislosti ale CAS poznamenal, že článek 75 švýcarského občanského zákoníku nelze aplikovat na každé rozhodnutí učiněné sportovní asociací, když v každém individuálním případě musí být posouzeno, zda podmínky článku 75 byly naplněny.⁵⁹ Z judikatury CAS tedy vyplývá, že bude-li v konkrétním případě aplikován článek 75 švýcarského občanského zákoníku, musí být odvolání směřováno proti sportovní asociaci (sdružení), nikoliv proti konkrétnímu orgánu či jednotlivým osobám, které rozhodnutí učinily.

Co se týče rozsahu přezkumu, panel má v souladu s ustanovením článku R57 Kodexu právo přezkoumat jak skutkový tak právní stav. Není tedy omezený na rozhodnutí proti kterému odvolání směřuje.

O odvolání rozhoduje panel složený ze třech arbitrů, ledaže se strany dohodly, že panel bude složen z jediného arbitra nebo, v případě absence dohody stran o počtu arbitrů, když prezident příslušné divize rozhodne postoupit odvolání jedinému arbitrovi.

4.3.4.1 Zahájení řízení

Odvolací arbitrážní řízení je zahájeno podáním odvoláním ke CAS obsahující: (i) jméno a bydliště odpůrce; (ii) kopii rozhodnutí proti kterému odvolání směřuje; (iii) odvolatelův návrh na náhradu škody (pokud se uplatňuje); (iv) určení arbitra vybraného odvolatelem ze seznamu arbitrů vedeném ICAS, ledaže strany řízení souhlasily, aby byl panel složen z jediného arbitra; (v) odůvodněnou žádost o zastavení výkonu rozhodnutí proti kterému odvolání směřuje (pokud se uplatňuje); (vi) kopii ustanovení stanov nebo předpisu nebo speciální smlouvy, která dovoluje odvolání ke CAS (článek R48 Kodexu). Současně

⁵⁹ ROCHEFOUCALD de La, Estelle. Standing to be sued, a procedural issue before the Court of Arbitration for Sport. In *CAS Bulletin*. 2010, č. 1.

s podáním odvolání je odvolatel povinen uhradit poplatek soudní kanceláři za zahájení řízení v minimální výši 500 CHF. V případě, že odvolání nesplňuje některou ze shora uvedených náležitostí, soudní kancelář odvolateli stanoví dodatečnou lhůtu k opravě podání. Pokud vada podání ani v dodatečné lhůtě není zhojena, má se za to, že odvolání bylo vzato zpět (článek R48 Kodexu). Není-li určeno jinak ve stanovách nebo předpisech sportovní organizace, lhůta pro podání odvolání činí 21 dní ode dne doručení rozhodnutí, proti kterému odvolání směřuje. K podání po lhůtě se nepřihlíží, ledaže strany se dohodnou jinak (článek R49 Kodexu).

Není-li pochybnost v daném případě o soudní pravomoci CAS, soudní kancelář postoupí odvolání odpůrci a prezident příslušné divize sestaví panel (článek R52 Kodexu).

4.3.4.2 Sestavení panelu

Odpůrce určí arbitra ve lhůtě 10 dnů ode dne doručení odvolacích tvrzení, ledaže se stany dohodly na panelu sestávajícího z jediného arbitra nebo má prezident divize za to, že jde o naléhavý případ, který musí být předložen jedinému arbitrovi. V případě nedodržení lhůty určí arbitra namísto odpůrce prezident divize. Arbitři vybraní stranami řízení musí být potvrzeni prezidentem divize. Poté, co odpůrce stanovil svého arbitra, jmenuje prezident divize prezidenta panelu (článek R53 a R54 Kodexu).

Má-li být o odvolání rozhodnuto jediným arbitrem, určuje ho prezident divize (článek R54 Kodexu).

4.3.4.3 Řízení před panelem

(i) Písemná fáze

Do deseti dnů od vypršení odvolací lhůty dle článku R49 Kodexu musí odvolatel předložit CAS vylíčení skutkových okolností a právních argumentů společně s označením všech relevantních důkazů na podporu svých tvrzení (odvolací tvrzení). Současně s tímto podáním musí odvolatel označit a určit svědky a experty. V případě nesplnění této povinnosti se má za to, že odvolání bylo vzato zpět (článek R51 Kodexu).

V souladu s ustanovením článku R55 Kodexu je odpůrce povinen do 20 dní ode dne doručení odvolacích tvrzení podat ke CAS odpověď obsahující: (i) žalobní odpověď, (ii) námitku nedostatku soudní pravomoci (pokud se uplatňuje); (iii) protinárok (pokud se uplatňuje); (iv) označení důkazů, označení svědků a určení expertů.

Po předložení odvolacích tvrzení odvolatele a odpovědi odpůrce, strany řízení nejsou oprávněny doplňovat jejich argumenty, označovat další důkazy, ledaže se strany dohodnou

jinak nebo tak nařídí prezident panelu na základě výjimečných okolností (článek R56 Kodexu).

(ii) *Jednání*

Pro jednání v odvolacím arbitrážním řízení platí pravidla běžného arbitrážního řízení jak byly zmíněny výše v odstavci 1.3.1.3 této práce.

4.3.4.4 *Aplikovatelné právo*

V souladu s ustanovením článku R58 Kodexu panel aplikuje právo, na kterém se strany dohodly. V případě, že volba práva nebyla stranami učiněna, aplikuje právo země, ve které má sídlo sportovní organizace, která vydala rozhodnutí, proti kterému odvolání směřuje, nebo podle právního řádu, který považuje panel za vhodný.

4.3.4.5 *Nález*

Nález je vydán většinovým rozhodnutím, nebo v případě nedosažení většiny, hlasem prezidenta. Musí být učiněn v písemné formě, musí být datován a podepsán. Před tím, než je podepsán, má být nález postoupen generálnímu tajemníkovi CAS, který je oprávněn nález opravit co do formy a upozornit panel na zásadní právní sporné otázky. Panel může (i) potvrdit rozhodnutí, proti kterému odvolání směřovalo, (ii) vydat nové rozhodnutí a nahradit jím původní rozhodnutí, nebo (iii) rozhodnutí zrušit a věc vrátit zpět k nižší instanci. Nález, který byl stranám oznámen soudní kanceláří, se stává konečným a závazným. Panel může rozhodnout, že stranám oznámí výrok dříve než odůvodnění. V tomto případě je pak nález vykonatelný od písemného oznámení výroku. Výrok nálezu má být stranám oznámen do čtyř měsíců ode dne podání odvolání (článek R59 Kodexu).

4.3.4.6 *Mlčenlivost*

Na rozdíl od běžného arbitrážního řízení je nález, jímž byl rozhodnuto v odvolacím řízení, přístupný veřejnosti, ledaže se strany dohodnou, že nález bude tajným (článek R59 Kodexu). V případech, kde je dostatečný veřejný zájem, CAS vydává prvně tiskovou zprávu vysvětlující podstatu nálezu. Existuje-li obzvláště velký obecný zájem, umístí CAS nález na svých webových stránkách.⁶⁰

⁶⁰ KRÄHE, Christian. The appeals procedure before the CAS. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

4.3.4.7 Náklady řízení

Disciplinární případy mezinárodní povahy řešené v odvolacím řízení představují výjimku z obecných pravidel pro stanovení výše a způsobu úhrady nákladů řízení dle článku R64 Kodexu tak, jak bylo uvedeno v bodě 1.3.1.9 této práce.

Článek R65 Kodexu stanoví, že kromě poplatku soudní kanceláři ve výši 500 CHF splatného s podáním odvolacích tvrzení, jsou odměny a náklady arbitřů v disciplinárních věcech mezinárodní povahy neseny Arbitrážním soudem pro sport. Na náklady stran, svědků, expertů a překladatelů mají strany poskytnout zálohu s tím, že v nálezů pak s ohledem na výsledek řízení, chování a finanční možnosti stran panel stanoví, která ze stran nebo v jakém poměru strany tyto náklady ponosou.

4.3.5 Konzultační řízení

V souladu s ustanovením článku R60 Kodexu se mohou na CAS obrátit MOV, mezinárodní federace, národní olympijské výbory, WADA, asociace uznané MOV a organizační výbory olympijských her⁶¹ s žádostí o vydání poradního posudku ohledně jakékoliv sporné právní otázky týkající se sportu nebo aktivity ve spojitosti se sportem (článek R60 Kodexu). Ačkoliv nejsou poradní posudky CAS právně závazné, mají jistě vliv na budoucí či již probíhající arbitrážní řízení. Vzhledem ke skutečnosti, že poradní posudek není arbitrážním nálezem, nebrání stranám i po vydání poradního posudku zahájit před CAS arbitrážní řízení. Jak vyplývá z praxe, strany se často pokoušejí konzultační řízení využít namísto opravného prostředku⁶².

4.3.5.1 Průběh řízení

Procesním předpisem aplikovaným na konzultační řízení je Kodex v souladu s jeho článkem R27.

Jakmile je podána žádost o vydání poradního posudku u CAS, prezident CAS přezkoumá, zda daná žádost může být předmětem konzultačního řízení. Žádosti jsou

⁶¹ Do roku 1994 mohly o poradní posudek CAS žádat všechny sportovní organizace i sportovci – McLAREN, Richard. CAS Advisory Opinions. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

⁶² McLAREN, Richard. CAS Advisory Opinions. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

nejčastěji odmítány z důvodu existence sporu, který se týká podobného zájmu a u něhož se očekává zahájení arbitrážního řízení nebo v případech, kdy byly sporné otázky již zodpovězeny jinými orgány s rozhodovací pravomocí.⁶³ Je-li konzultačnímu řízení vyhověno, prezident CAS sestaví panel sestávající z jednoho či tří arbitrů ze seznamu arbitrů vedeném ICAS a určí jeho prezidenta. Prezident CAS má pravomoc pozměnit formulaci otázek. Žádost resp. reformulovanou žádost poté postoupí panelu (článek R61 Kodexu). Panel vydá poradní posudek na základě informací poskytnutých stranou v žádosti nebo si může vyžádat dodatečné informace (článek R62 Kodexu). Poradní názor může být zveřejněn se souhlasem strany, která o názor žádala.

Co se týče nákladů, konzultační řízení nepodléhá minimálnímu poplatku soudní kanceláři (*the Court Office*) ve výši 500 CHF za zahájení řízení ve výši 500 CHF. Článek R66 Kodexu stanoví, že soudní kancelář po konzultaci se stranou vyžadující vydání poradního posudku určí, v jakém rozsahu a za jakých podmínek bude tato strana přispívat na náklady konzultačního řízení. Soudní kancelář může vyžadovat zálohu před oznámením poradního posudku. V této souvislosti je třeba poznamenat, že konzultační řízení je velice nenákladným způsobem, jak získat institucionální právní názor.

4.4 Ad hoc sekce

Ad hoc Divisions jsou arbitrážní tribunály CAS, které rozhodují spory vzniklé během významných sportovních událostí, především olympijských her, ve lhůtě 24 hodin a bez jakýchkoliv soudních poplatků a nákladů řízení ve zvláštním arbitrážním řízení, které se vyznačuje především flexibilitou a rychlostí. Ad hoc tribunály ustanovuje ICAS vždy u příležitosti nejvýznamnějších sportovních událostí, poprvé roku 1996 pro letní olympijské hry v Atlantě a od té doby pro všechny letní i zimní olympijské hry, dále pro hry Commonwealthu (poprvé roku 1998 v Kuala Lumpur), mistrovství Evropy ve fotbale (poprvé roku 2000 v Belgii a Nizozemsku) a mistrovství světa ve fotbale (poprvé roku 2006 v Německu).

Základním procesním předpisem aplikovaným na řízení před Ad hoc tribunály jsou Arbitrážní pravidla pro olympijské hry (dále také „Pravidla“) přijatá ICAS dne 13.10.2003

⁶³ McLAREN, Richard. CAS Advisory Opinions. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

v New Delhi na základě článku 59 Olympijské charty a článku S6, bod 1, 8 a 10, článku S8, S23 a R69 Kodexu tvořící nedílnou součást Kodexu.

Dle článku 59 Olympijské charty a článku 1 Pravidel Ad hoc Divisions exkluzivně rozhodují spory vzniklé u příležitosti nebo v souvislosti s olympijskými hry, a to během olympijských her nebo v období 10 dní předcházejících zahajovacímu ceremoniálu olympijských her. Je-li předmětem arbitráže před Ad hoc Division odvolání proti rozhodnutí MOV, národního olympijského výboru, mezinárodní federace nebo Organizačního výboru pro Olympijské hry, musí navrhovatel vyčerpat všechny interní opravné prostředky, které umožňují stanovy či jiné předpisy sportovní organizace, které se dané rozhodnutí týká, ledaže časová prodleva potřebná k vyčerpání opravných prostředků by činila odvolání ke CAS Ad hoc Division neefektivním.

Jazykem arbitráže je angličtina a francouzština (článek 6 Pravidel), přičemž všechna podání musí strany předkládat v jednom z těchto pracovních jazyků. Dohoda stran o jiném jazyku není přípustná. Toto opatření má jistě za cíl urychlit řízení, když není třeba překládat podání stran. Sídlem arbitráže je vždy Lausanne bez ohledu na tom, kde skutečně arbitrážní řízení probíhá. V této souvislosti je aplikovatelným *lex arbitri* kapitola 12 PILA (článek 7 Pravidel). Z časově úsporných důvodů jsou všechna oznámení a písemnosti doručovány stranám na jejich adresu v dějišti olympijských her (článek 9 Pravidel).

4.4.1.1 Průběh řízení

V souladu s článkem 10 Pravidel se řízení zahajuje podáním žádosti (*Application*), kterou může podat fyzická či právnická osoba. Tato žádost musí obsahovat: (i) kopii rozhodnutí, proti kterému odvolání směřuje (pokud se jedná o odvolání); (ii) stručné shrnutí skutkových tvrzení a právní argumentaci; (iii) žádost o náhradu škody (pokud se uplatňuje); (iv) žádost o odklad účinnosti rozhodnutí, proti kterému odvolání směřuje či žádost o nařízení předběžného opatření (pokud se uplatňuje); (v) námitky k jurisdikci CAS (pokud se uplatňuje); (vi) adresu v dějišti OH. CAS poskytuje formulář standardizované žádosti (*Application*), který je dostupný na webových stránkách CAS.⁶⁴ Z informativních důvodů je žádost postoupena národnímu olympijskému výboru, a to i v případě, že není stranou řízení.

⁶⁴ Pouze během období, po které jsou Ad hoc Divisions zřízeny

Následně po podání žádosti sestavuje prezident *Ad hoc Division* panel sestávající ze tří arbitrů uvedených na speciálním seznamu arbitrů CAS⁶⁵. V případech, kde uzná prezident *Ad hoc Division* za vhodné, ustanoví pouze jediného arbitra (článek 11 Pravidel).

Pravidla v článku 12 podobně jako v Kodexu stanovují požadavek na nezávislost arbitrů, jejich kvalifikaci a podmínky pro jejich odvolání resp. pro odstoupení. Arbitři musí být přítomni v dějišti OH po dobu jejich trvání.

Námítka nedostatku soudní pravomoci musí být vznesena na začátku řízení, nejpozději na začátku ústního jednání. Celé řízení má v rukou panel, který ho organizuje, řídí dokazování, má pravomoc přezkoumat i skutková tvrzení. Důkazy jsou předkládány během jednání, ale mohou být předloženy i později. Panel rozhoduje ve shodě s Olympijskou chartou, aplikovatelnými předpisy, základními právními zásadami a právními normami, jejichž aplikaci považuje za vhodnou (článek 15 Pravidel).

Pravidla stanoví 24 hodinovou lhůtu běžící od podání žádosti, ve které má být spor rozhodnut. Tato lhůta může být ve výjimečných případech prodloužena prezidentem *Ad hoc Division*.

Panel může případ postoupit řádnému arbitrážnímu řízení. V takovém případě může nařídít předběžná opatření i bez návrhu.

Proti rozhodnutím *Ad hoc Divisions* nejsou přípustné žádné opravné prostředky.

Co se týče nákladů, řízení je bezplatné. Strany nesou náklady pouze za svoje právní zastoupení, svědky, experty a překladatele (článek 22 Pravidel).

4.4.1.2 Podstata sporů

Předmětem sporů, o kterých *Ad hoc* tribunály rozhodují, je především⁶⁶:

- (ii) Nominace sportovců do národních týmů, především odvolání proti aplikaci pravidel sportovních organizací ohledně nominace do svých olympijských týmů.

⁶⁵ V souladu s článkem 3 Pravidel jsou na zvláštním seznamu arbitrů mohou být uvedeni pouze arbitři uvedení na seznamu arbitrů CAS a přítomní na olympijských hrách. Tento seznam má být zveřejněn před zahájením olympijských her.

⁶⁶ TUCKER, Gerry; RIGOZZI, Antonio Rigozzi; WENYING, Wang; MORGAN, Robert. Sports Arbitration for the 2008 Beijing Olympic Games. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

- (iii) Národní kvalifikační kritéria. Základním pravidlem pro nominaci do národního olympijského týmu je skutečnost, že daný sportovec je občanem příslušného státu po dobu předcházejících tří let, ledaže by byl výslovně uvolněn dřívější zemí, jejímž státním příslušníkem sportovec byl. Spory se týkají data vzdání se dřívější státní příslušnosti a rozvržení období bez státní příslušnosti následující po „přeběhlictví“;
- (iv) Doping. Dle článku 13.2.1 Světového antidopingového kodexu („Antidopingový kodex“) CAS exkluzivně rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí v dopingových věcech v případě, kdy se jedná o mezinárodní akci nebo v případech, kdy se jedná o sportovce mezinárodní úrovně. V souladu s ustanoveními Antidopingového kodexu nastává porušení antidopingových pravidel bez ohledu na úmysl nebo zavinění sportovce, když osobní povinností každého sportovce je zamezit přítomnosti jakékoliv zakázané látky v jeho těle (absolutní odpovědnost). Porušení antidopingových pravidel během soutěže vede k anulování výsledku se všemi jeho souvislostmi jako odebrání medaile, odebrání bodů a peněžité odměny, pozastavení sportovní činnosti na dva roky v případě prvního porušení a doživotní pozastavení sportovní činnosti v případě opakovaného porušení (článek 9 a 10 Antidopingového kodexu). Dle článku 10.5.1 Antidopingového kodexu sportovci nebude pozastavena činnost, prokáže-li, že porušení článku 2 Antidopingového kodexu nenastalo jeho zaviněním nebo nedbalostí.
- (v) Nesportovní chování sportovců. Dle článku 45 Olympijské charty má národní olympijský výbor právo vyloučit sportovce z národního týmu za nesportovní chování nebo z disciplinárních důvodů. Toto právo podléhá schválení výkonného výboru MOV.
- (vi) Chování v neprospěch výrobců a sponzorů. Článek 14 Olympijské charty upravuje, které obchodní značky jsou přípustné na sportovním vybavení.

4.5 Mediační řízení

Mediační řízení před CAS má základ v článku S2 a S6 bod 10 Kodexu a v Pravidlech mediace CAS, které byly schváleny ICAS roku 1999 ve slovinském Bledu⁶⁷ (*CAS Mediation Rules*) (dále také „Pravidla mediace“). Pravidla jsou aplikovaným procesním předpisem ve všech případech, ledaže se strany dohodnou na aplikaci jiných procesních pravidel (článek 3 odstavec 2 Pravidel mediace).

Dle článku 1 Pravidel mediace je mediační řízení před CAS nezávazným a neformálním řízením založeným na mediační smlouvě⁶⁸, ve které se každá ze stran zavazuje usilovat o vyjednávání s druhou stranou s pomocí mediátora CAS za účelem vyřešení sporu týkajícího se sportu. Předmět sporů řešených v mediačním řízení před CAS je shodný jako v běžném arbitrážním řízení s jedinou výjimkou, když z mediačním řízení jsou výslovně vyloučeny disciplinární a dopingové spory.

4.5.1.1 Průběh řízení

V souladu s článkem 4 Pravidel mediace se mediační řízení před CAS zahajuje dnem doručení žádosti o zahájení mediačního řízení soudní kanceláří CAS (*the Court Office*). Žádost musí být podána v písemné formě a její kopie současně zaslána rovněž protistraně. Žádost musí obsahovat: (i) identifikaci stran a jejich zástupců; (ii) kopii mediační smlouvy; (iii) stručný popis sporu. S podáním žádosti o zahájení mediace je splatný i administrativní poplatek ve výši 500 CHF. Není-li poplatek zaplacen, v řízení se nepokračuje (článek 14 Pravidel mediace).

Mediační řízení vede mediátor, kterého si strany vybraly ze seznamu mediátorů sestavným ICAS z arbitrů CAS i osob mimo CAS vybraných na základě jejich prestiže, schopností a především vyjednávacích dovedností⁶⁹. V případě, že se strany na osobě mediátora nedohodly, vybere mediátora ze seznamu po konzultaci se stranami řízení prezident CAS. Pravidla mediace nestanoví na osobu mediátora žádné zvláštní požadavky krom jejich

⁶⁷ KANE, Ousmane. *The CAS Mediation Rules*. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

⁶⁸ Mediační doložka či samostatná mediační smlouva (článek 2 odstavec 2 Pravidel). Na webových stránkách CAS je k dispozici doporučené znění mediační doložky.

⁶⁹ KANE, Ousmane. *The CAS Mediation Rules*. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

nezávislosti na stranách řízení.⁷⁰ Úlohou mediátora je napomoci k dosažení smíru všemi prostředky, které uzná za vhodné. Především označuje sporné otázky, napomáhá stranám v jednání o sporných otázkách a navrhuje řešení. Navržené řešení však nemůže vynucovat na žádné straně.

Mediace je vedena způsobem, který určily strany. Pouze v případě, že se na postupu strany nedohodly, stanoví postup řízení mediace mediátor.

V souladu s ustanoveními článku 10 Pravidel mediace je mediační řízení tajné. Mediátor, strany a jejich zástupci, experti a osoby účastníci se jednání musejí zachovávat mlčenlivost o všech informacích vyplývajících z mediačního řízení, ledaže právní povinnost ukládá jinak. Strany se zavazují nenutit mediátora, aby šířil záznamy, zprávy nebo jiné dokumenty nebo vypovídal ohledně mediace v jakémkoliv arbitrážním nebo soudním řízení. Jakákoliv informace poskytnutá stranou mediátorovi může být zveřejněna jen s jejím souhlasem. Během jednání se nepořizuje žádný záznam. Po ukončení mediace mají být všechny písemné dokumenty vráceny straně, která je poskytla, a nesmějí být pořízeny žádné jejich kopie. Strany se zavazují, že žádné arbitrážní či soudní řízení nebudou zakládat na nebo nepředloží jako důkaz: (i) názory nebo návrhy protistrany na možné řešení sporu vyjádřené v průběhu mediace vedené CAS; (ii) přiznání učiněná stranou během mediačního řízení vedeném CAS; (iii) dokumenty, zápisy nebo jiné dokumenty získané během mediačního řízení před CAS; (iv) návrhy nebo názory vyjádřené mediátorem CAS; (v) skutečnost, že strana vyjádřila či nevyjádřila vůli přijmout návrh učiněný během mediačního řízení. Problémem, který se naskytá, je vynutitelnost těchto ustanovení Pravidel mediace.

Každá ze stran řízení může mediaci kdykoliv ukončit (článek 11 Pravidel mediace). Mediaci se ukončuje (i) podepsáním smíru stranami řízení; (ii) písemným prohlášením mediátora, kterým stanoví, že další úsilí vedoucí k řešení sporu mediací je zbytečné; (iii) písemným prohlášením strany nebo stran řízení o ukončení mediačního řízení.

Smír je vyhotoven mediátorem a podepsán mediátorem a stranami řízení. V případě jakéhokoliv jeho porušení se může každá ze stran obrátit na arbitrážní nebo soudní orgán. Nedojde-li k vyřešení sporu v mediačním řízení, mohou strany, pokud je mezi nimi uzavřena arbitrážní smlouva, pokračovat v řešení sporu formou arbitráže.

⁷⁰ I přesto, že je zjištěn důvod vylučující nezávislost mediátora, může mediátor dále vykonávat svůj mandát, pokud byly strany o důvodu informovány a mediátora pověřily k vykonávání jeho pravomocí v podepsaném prohlášení.

Co se týče nákladů, každá ze stran nese svoje náklady řízení. Nedohodnou-li se strany jinak, nesou finální náklady mediačního řízení (poplatek za zahájení řízení určený soudní kanceláří, odměna mediátora, příspěvek na náklady CAS, náklady svědků, expertů a překladatelů) strany řízení stejným dílem.

4.6 Rozhodovací praxe CAS

Mnozí autoři tvrdí, že CAS v souvislosti se svojí rozhodovací praxí vyvíjí tzv. *lex sportiva* neboli mezinárodní sportovní právo. Jedná se o specifický souhrn univerzálních právních zásad užívaných CAS ve svých rozhodnutích.⁷¹ V nálezu CAS 2002/O372 *Norwegian Olympic Committee and Confederation of Sports & others v. International Olympic Committee* CAS pod *lex sportiva* zahrnuje „zásady, které jsou aplikovatelné na sport, protože jsou obecnými zásadami odvozenými ze sportovních předpisů“. Ken Foster pak dodává, že *lex sportiva* může být rozšířena o ty obecné zásady, které mohou být vyňaty z rozličné činnosti sportovních asociací a jejich právních předpisů, na jejichž základě jsou asociace spravovány, a CAS pak v této souvislosti nejenom interpretuje tyto právní předpisy sportovních asociací, ale vybírá nejlepší příklady a vytváří souhrn harmonizovaných „*best practise*“ standardů, které aplikuje na všechny sportovní asociace⁷².

Souhrnem zásad a pravidel odlišných od *lex sportiva* je podle Kena Fostera *lex ludica*, koncept, který může být nazýván jako sportovní právo nebo pravidla hry. Pod tento koncept zahrnuje jak pravidla hry a jejich výkon sudími zápasu, tak pravidla fair play. *Lex ludica* zpravidla nepodléhá soudnímu přezkumu, když národní soudy respektují *lex ludica* jakožto interní právo sportu, které je nejlépe posouzeno specializovaným orgánem, ať už arbitrážním nebo expertním. K této problematice přispěl také německý autor Bernhard Pfister, který také rozpoznává autonomii sportovních asociací, které regulují své záležitosti nezávisle na státní moci v takovém rozsahu, jaký jí dovoluje právo. Díky tomu může sama asociace ve svých předpisech určit, která pravidla mohou být přezkoumatelná. Pfister tvrdí, že pouze pravidla s přímým dopadem na právní nebo finanční pozici osob se mají posuzovat jako pravidla práva, a tedy mají být předmětem soudního přezkumu. I rozhodovací praxe CAS se zpočátku držela směrem rozlišování mezi pravidly hry a pravidla práva. Zakládající prezident CAS zdůraznil, že CAS nemůže rozhodovat o technických záležitostech, když tuto pravomoc mají pouze sportovní asociace. Rozhodovací praxe však odráží názor, že CAS může přezkoumávat všechna rozhodnutí sportovních organizací bez ohledu na skutečnost, zda byla učiněna

⁷¹ FOSTER, Ken. *Lex sportiva and Lex Ludica: the Court of Arbitration for Sport's Jurisprudence*. In *Entertainment and Sports Law Journal*. 2005, roč. 3, č. 2.

⁷² FOSTER, Ken. *Lex sportiva and Lex Ludica: the Court of Arbitration for Sport's Jurisprudence*. In *Entertainment and Sports Law Journal*. 2005, roč. 3, č. 2.

rozhodčími či jinými orgány, zejména s ohledem na skutečnost, že i rozhodnutí týkající se čistě pravidel hry jako např. míč v autu, mohou mít přímé či nepřímé finanční důsledky, a tedy tato pravidla, na základě kterých jsou tato rozhodnutí učiněna jsou považována za pravidla práva. Přezkum rozhodnutí rozhodčích je však limitován na posouzení, zda dané rozhodnutí bylo učiněno v souladu s pravidly dané sportovní organizace. Pokud pravidla sportovní asociace neumožňují důkaz video záznamem, je role arbitrážního tribunálu při přezkumu tedy značně limitována.

Ken Foster rozlišil jurisprudenci CAS v souvislosti s jeho rozhodovací praxí do pěti hlavních kategorií:

- (ii) Lex ludica
- (iii) Dobrá správa
- (iv) Procesní spravedlnost
- (v) Harmonizace standardů
- (vi) Spravedlnost a rovné zacházení

4.6.1.1 *Lex ludica*

Konzistentní rozhodovací praxe CAS příkládá autonomii sudím zápasu, když z judikatury CAS vyplývá, že rozhodnutí sudích ohledne pravidel hry (*rules of the game*) jsou konečná a tedy CAS nemá pravomoc tato rozhodnutí přezkoumávat (CAS OG Atlanta 1966/006 *Mendy v. Association Internationale de Boxing Amateur*, CAS OG Sydney 2000/13 *Segura v. International Amateur Athletic Federation*). Toto však neplatí, pokud při aplikaci pravidla hry došlo k právnímu omylu, nastal zlý úmysl nebo pokud bylo rozhodnutí učiněno v rozporu se společenským pravidlem nebo obecnou právní zásadou (OG 96/006), bylo-li rozhodnutí učiněno svévolně nebo protiprávně, na základě poznatku technického zařízení (CAS OG Sydney 2000/12 *Rumyana Dinitrova Neykova v. International Rowing federation and International Olympic Committee*), nebo v případě, kdy je nutné posoudit, který funkcionář má pravomoc učinit dané rozhodnutí (2000/A/305 *Canadian Paralympic Committee v. International Pralympic Committee*). Tímto postojem CAS podporuje zásadu, že sportovní výsledky mají být konečné.

CAS dále přiřkl autonomii sportovním asociacím ohledně všech aspektů interpretace a aplikace vlastních předpisů a pravidel, když v poradním posudku odmítl pochybovat nad podstatou rozhodnutí Mezinárodní plavecké federace (*Fédération Internationale de Natation*)

(FINA) a interpretací jejich pravidel ohledně nových celotělových plavek, jejichž používání během letních olympijských her v Sydney FINA schválila dle názoru Australského olympijského výboru v rozporu s pravidly FINA, které zakazují používání nebo nošení jakéhokoliv zařízení, které může napomáhat k rychlosti, vznášivosti nebo vytrvalosti během závodu (*CAS 2000/C/267 Australian Olympic Committee*).

4.6.1.2 *Dobrá správa (Good governance)*

Na základě tohoto principu CAS stanoví standardy, které mají dodržovat sportovní federace pod hrozbou, že v opačném případě CAS jejich administrativní rozhodnutí bude mít za neplatné. Ken Foster na toto místo zařazuje zejména pravomoc učinit rozhodnutí. Jako příklad uvádí nález CAS OG Nagano 98/002 *R. v. International Olympic Committee*, ve kterém zlatý medailista ve snowboardingu byl pozitivně testován na přítomnost marihuany v jeho těle a následně byl diskvalifikován FIS na naléhání MOV. Marihuana však v té době nebyla zakázanou látkou podle Lékařského kodexu MOV, ledaže by se tak MOV dohodl společně s danou sportovní asociací. K tomu však nedošlo, proto panel CAS ve svém rozhodnutí mj. zmínil, že sportovní orgány nemohou aplikovat zákazy nebo sankce, které explicitně neexistují, a rozhodl tak, že z důvodu chybějící pravomoci k diskvalifikaci rozhodnutí MOV zrušil.

Jiným příkladem je pravomoc CAS interpretovat předpisy a pravidla sportovních federací. Ve svém nálezu CAS 99/A/230 *B. v. International Judo Federation* CAS poznamenal, že pokud předpisy určují sankce a způsob, jakým mají být aplikovány na konkrétní přestupky, měly by být striktně interpretovány sportovními orgány nebo CAS.

CAS judikuje, že neplatná jsou taková rozhodnutí, kde se objevuje zlý úmysl nebo která jsou iracionální.

Do této skupiny patří rovněž rozhodnutí CAS ohledně transparentnosti a objektivních kritérií pro nominaci sportovců na olympijské hry. V nálezu CAS 2000/A/278 *Chiba v. Japan Amateur Swimming Federation* CAS vyslovil požadavek, že nominační kritéria mají být oznámena s předstihem, profesionální sportovci by měli mít právo znát tato kritéria a sportovní asociace by měly dbát o politiku transparentnosti a otevřených informací.

4.6.1.3 *Procesní spravedlnost*

V mnoha nálezech CAS upozornil na skutečnost, že sportovní asociace nedodržují zásadu spravedlivého procesu. V těchto rozhodnutích aplikuje obecné právní zásady stanovící minimální standardy spravedlnosti pro řízení před orgány soukromého práva vykonávající

disciplinární pravomoci. V tomto důsledku dochází často k odvolávání proti rozhodnutím sportovních orgánů. Nedostatky předchozího řízení jsou pak před CAS zhojeny skutečností, že CAS vede řízení *de novo* – má pravomoc přezkoumat skutkové i právní otázky, vede nové jednání.

4.6.1.4 Harmonizace standardů

CAS jakožto „nejvyšší soud pro sport“ má za úkol harmonizovat standardy napříč různými sportovními odvětvími a především v oblasti dopingů. Tato činnost CAS představuje *lex sportiva*. Jednou z důležitých zásad, které vzešly z rozhodovací praxe CAS je zásada nadřazenosti mezinárodních sportovních federací, které mají pravomoc přezkoumávat rozhodnutí a sankce uložené národními sportovními federacemi. V nálezu CAS 98/192 *Union Cycliste Internationale v. S., Danmarks Cykle Union & Danmarks Idraets/Forbund* se CAS zabýval otázkou, zda národní olympijský výbor má pravomoc vyloučit cyklistu z mezinárodních závodů na delší časové období než učinila mezinárodní sportovní federace. CAS rozhodl v souladu s Olympijskou chartou, podle které pravidla národního olympijského výboru musí být v souladu s pravidly mezinárodní sportovní federace. Z tohoto jedinečného postavení CAS vykonává výchovné role vůči sportovním federacím, když jim navrhuje doplnění, novelizace nebo vydání nových předpisů.

4.6.1.5 Spravedlnost a rovné zacházení

CAS se v tomto ohledu například vyjádřil proti stanovení fixních pokut. V nálezu CAS 99/A/230 *B. v. International Judo Federation* panel CAS stanovil, že ustanovení o fixních pokutách neponechávají disciplinárním orgánům žádnou možnost uvážení o nařízení délky suspence, která by reflektovala všechny relevantní okolnosti. CAS se dále zabýval sankcemi v závislosti na sezóně. Ve většině sportech nastává určité období bez důležitých závodů. Proto zákaz činnosti uložený na méně než rok může mít různé sportovní i ekonomické důsledky v závislosti, na jaké konkrétní období se daný zákaz vztahuje. Podobné důsledky má zákaz činnosti v sezóně, ve které se koná důležitá sportovní událost - olympijské hry, světový šampionát apod. V této souvislosti CAS několikrát upravil zákazy činnosti reflektující tuto sezónnost.

Do této skupiny zařazují i praxi CAS interpretovat svoje pravidla. Například v nálezu CAS 2009/A/1757 *MTK Budapest v. C Internazionale Milano S.p.A.* CAS interpretoval svůj Kodex ve věci akceptaci dokumentů po lhůtě, v případě, že jsou důležité ve světle faktického kontextu a zájmu sportovní spravedlnosti.

5 ZÁVĚR

Každé ze shora uvedených řízení má svá specifika a poskytuje různou míru právní jistoty, která souvisí zejména s možností výkonu rozhodnutí. Ze shora uvedeného textu vyplývá, že orgány sportovních federací, jde-li o spor mezi sportovní federací a jejím členem vyplývající zejména z předpisů příslušné sportovní organizace, obligatorně rozhodují v první instanci. Dále jsem zjistila, že přezkum rozhodnutí orgánů sportovních federací je možný pouze po vyčerpání všech interních opravných prostředků. Výhodou těchto řízení je podle mého názoru především znalost sportovních specifík, zejména sportovních pravidel a předpisů příslušné sportovní organizace. Na druhé straně rozhodovací pravomocí často disponují lidé bez právního vzdělání, tudíž bez komplexní znalosti práva. Rozhodovací orgány také ve věci rozhodují rychle a často ne zcela ve formálním řízení, což také odráží požadavky sportovního prostředí. Mám za to, že nejvýznamnějším nedostatkem tohoto řízení je skutečnost, že rozhodovací orgány nejsou organizačně a personálně nezávislé na sportovní federaci. Toto zcela popírá procesní zásadu nestranného a nezávislého rozhodování, proto, jak jsem již zmínila v textu práce, se domnívám, že zejména v řízeních, kde je stranou řízení sama organizace, nebo kdy je ve vyšší instanci rozhodováno o opravném prostředku proti rozhodnutí nižší instance v rámci jedné sportovní organizace, by měly řádné soudy na žádost stran bez dalšího tato rozhodnutí přezkoumat. Co se týče závaznosti a vykonatelnosti rozhodnutí orgánů sportovních federací, ačkoliv je nelze předložit jako exekuční titul před řádnými soudy, zcela zásadní je sama moc organizací nad svými členy, kteří, zejména v případě profesionálních sportovců, jsou na organizaci ekonomicky závislí. Jak jsem uvedla v textu, v případě neuposlechnutí rozhodnutí může jako krajní řešení sportovní organizace v disciplinárním řízení udělit trest zákazu sportovní činnosti, který sportovce zcela vyřadí z jeho kariéry, s ohledem na skutečnost, že všechny významné sportovní události daného sportovního odvětví jsou pořádány v rámci příslušné sportovní organizace. S ohledem na dosavadní praxi řádných soudů, kdy ne zcela všechna rozhodnutí podléhají soudnímu přezkumu, vidím konečnost rozhodnutí sportovních federací, která zasahují přímo i nepřímo do práv a povinností dotčené osoby, jako odepření práva na spravedlivý proces.

Soudní řízení podle mého názoru poskytuje nejvyšší míru právní jistoty, neboť rozhodnutí mohou být soudně vykonatelná⁷³, soud může, jsou-li splněny zákonné podmínky, nařídit předběžná opatření. Nevýhodu spatřuji v jeho zdlouhavosti, když po několikaletém řízení rozhodnutí nemusí být účelné s ohledem na sportovní kariéru sportovce, aktuálnosti výsledků apod., a také v nedostatku znalostí sportovních specifik, zejména sportovních pravidel, soudců.

Arbitráž před CAS pak podle mého názoru představuje nejvhodnější způsob řešení sportovních sporů. Můj názor zdůvodňuji níže uvedenými skutečnostmi. O sporech rozhodují arbitři s právním vzděláním se zaměřením na problematiku sportovního práva či zkušenostmi s mezinárodní arbitráží, řízení je rychlé, není příliš nákladné, flexibilní a diskrétní⁷⁴. Arbitrážní nález lze vykonat v signatářských zemích Newyorské úmluvy⁷⁵. Vždy je ale třeba zkoumat podmínky stanovené Newyorskou úmluvou, neboť národní právní řád může stanovit nižší standard náležitostí. Například Newyorská úmluva vyžaduje pro platnost arbitrážní doložky podpisy obou stran na arbitrážní doložce nebo dohodu obsaženou ve výměně korespondence, i když chybí podpisy, PILA však tyto požadavky nestanoví, a proto by i nález CAS nemusel být vykonán. Nevýhodu arbitrážního řízení pak spatřuji v nedostatku pravomoci donucení například v oblasti dokazování, kdy CAS nemůže vyžádat dokumenty, předvolávat svědky a experty pod sankcí pořádkových pokut nebo předvedení na rozdíl od řádných soudů. Rozhodnutí CAS mohou být překvapivá, neboť arbitři CAS nemusí respektovat princip *stare decisis*. Vzhledem ke skutečnosti, že arbitrážní tribunál není veřejnoprávním orgánem, v případě pochybnosti o jeho nestrannosti či nezávislosti je stranám ponecháno právo obrátit se na švýcarský Federální tribunál. Soudní přezkum dle mého názoru jistě utvrzuje právní jistotu a zaručuje zachování ústavních práv.

⁷³ Soudní rozhodnutí členských zemí Evropské unie kromě Dánska jsou bez dalšího řízení uznávána a vykonávána dle nařízení Rady (ES) č. 44/2001, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

⁷⁴ Odvolací arbitrážní řízení je výjimkou, když nález je zveřejňován, ledaže se strany dohodnou jinak. Tento postup je zcela atypický pro arbitrážní řízení. Domnívám se, že důvodem je veřejný zájem, kdy stranou řízení je vždy nadnárodní subjekt a jedná se o přezkum rozhodnutí – zejména ve věcech dopingů, disciplinárních věcech, volitelnosti sportovců do soutěží resp. týmů.

⁷⁵ Jedná se o 142 zemí z 192 členských zemí OSN.

6 SEZNAM ZKRATEK

CAS	Arbitrážní soud pro sport (<i>Court of Arbitration for Sport</i>)
MOV	Mezinárodní olympijský výbor
ICAS	Mezinárodní arbitrážní výbor pro sport (<i>International Council of Arbitration for Sport</i>)
FIFA	Federace mezinárodních fotbalových asociací (<i>Fédération Internationale de Football Association</i>)
WADA	Světová antidopingová agentura (<i>World Anti-Doping Agency</i>)
FIS	Mezinárodní lyžařská federace (<i>International Ski Federation</i>)
PILA	Švýcarský federální zákon o mezinárodním právu procesním (<i>the Swiss International Private Law Act</i>)
FIA	Mezinárodní automobilová federace (<i>Fédération Internationale de l'Automobile</i>)
DRC	Komora pro řešení sporů FIFA (<i>the FIFA Dispute Resolution Chamber</i>)
ESD	Soudní dvůr Evropské unie
Kodex	Kodex sportovní arbitráže (<i>the Code of Sports-related Arbitration</i>)

7 POUŽITÁ LITERATURA

MONOGRAFIE:

BLACKSHAW, Ian. *Mediating Sports disputes: National and International Perspective*. Haag: T.M.C. Asser Press produkt, 2002.

HAMERNÍK, Pavel. *Sportovní právo s mezinárodním prvkem*. Praha: Auditorium, 2007.

HEALY, Deborah. *Sport and the Law, 4th edition*. Sydney: UNSW Press, 2009.

Kolektiv autorů. *Otázky sportovního práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008.

CHAKER, Von André – Noël, *Study on national sports legislation in Europe*, Štrasburg: Council of Europe Publishing, 1999.

KANE, Ousmane. The CAS Mediation Rules. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

KAUFMANN – KOHLER, Gabrielle; BÄRTSCH Philippe. The Ordinary Arbitration Procedure of the Court of Arbitration for Sport. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

KRÄHE, Christian. The appeals procedure before the CAS. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

LANDRY, Fernand; LANDRY, Marc; YERLÉS, Magdeleine; International Olympic Committee. *Sport...Le Trisieme millénaire*. Quebec: Les presses de l'Université Laval, 1991.

LUCK, Corina. *Arbitration in Football: Issues and Problems highlighted by FIFA's Experiences with the Court of Arbitration for Sport*. Curych: Schulthess, 2004.

McLAREN, Richard. CAS Advisory Opinions. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

OSCHÜTZ, Frank. The Arbitrability of Sport Disputes and the Rules of the Game. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

PAULSSON, Jan. Arbitration of International Sports Disputes. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. Praha: C.H.Beck, 2007.

REEB, Matthieu. The Role and Functions of the Court of Arbitration for Sport. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

RIGOZZI, Antonio. Provisional Measures in CAS Arbitrations. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

RIGOZZI, A.; BERNASCONI, M (editoři). *The Proceedings before the Court of Arbitration for Sport*. Bern 2007.

TUCKER, Gerry; RIGOZZI, Antonio Rigozzi; WENYING, Wang; MORGAN, Robert. Sports Arbitration for the 2008 Beijing Olympic Games. In *The Court of Arbitration for Sport: 1984-2004*. Haag: T.M.C. Asser Press, 2006.

ČLÁNKY:

AKECH, Migai. The Maurice Odumbe Investigation and Judicial Review of the Power of International Sports Organizations. In *Entertainment and Sports Law Journal*. 2008, roč. 6, č. 2.

BERNASCONI, Michele. When is a „decision“ an appealable decision? In *The proceedings before the Court of Arbitration for Sport*. Konference Lausanne 2006 : Colloquium, 2007.

BLACKSHAW, Ian. The Court of Arbitration for Sport: An International Forum for Settling Disputes Effectively „Within the Family of Sport“. *Entertainment Law*. 2003, roč. 2, č. 2.

FOSTER, Ken. Lex sportiva and Lex Ludica: the Court of Arbitration for Sport's Jurisprudence. In *Entertainment and Sports Law Journal*. 2005, roč. 3, č. 2.

JEDLIČKA, Jan. Vrcholový sport a regulace EU. In *EU Office České spořitelny – Speciální analýzy*. 2006

NATER, Hans. The CAS Ad hoc Division at the Olympic Games, procedural Issues and Case Law. In *The proceedings before the Court of Arbitration for Sport*. Konference Lausanne 2006 : Colloquium, 2007.

ROCHEFOUCALD de La, Estelle. Standing to be sued, a procedural issue before the Court of Arbitration for Sport. In *CAS Bulletin*. 2010, č. 1.

RIVKIN, W. David. Advantages and risks of fast-track procedures. In *The proceedings before the Court of Arbitration for Sport*. Konference Lausanne 2006 : Colloquium, 2007.

VETTER, Meinrad. The CAS - An Arbitral Institution with its Seat in Switzerland. In *Sports Law eJournal*, b.m. : Bond University, 2008.

PŘEDPISY

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

Stanovy FIFA (*the FIFA Statute*)

Kodex sportovní arbitráže CAS (*the Code of Sports-related Arbitration*)

Disciplinární kodex FIFA (*the Disciplinary Code*)

Předpisy o statusu a transferu hráčů FIFA (*the Regulations on the Status and Transfer of Players*)

Pravidla upravující postupy Výboru pro status hráčů a Komory pro řešení sporů (*the Rules governing the procedures of the Players Status Committee and the Dispute Resolution Chamber*)

Stanovy FIA (*the FIA Statute*)

Soudní a disciplinární pravidla FIA (*the Judicial and Disciplinary Rules of the FIA*)

Švýcarský federální zákon o mezinárodním právu procesním ze dne 18. prosince 1987 (*the Swiss International Private Law Act*)

INTERNETOVÉ ZDROJE:

www.tas-cas.org

www.fifa.com

www.fia.com

<http://curia.europa.eu/>

RESUMÉ

Title of the thesis: „**Dispute resolution with an international element within the area of sports law**“.

The aim of the thesis is to outline the system of the dispute resolution reflecting sport specifics, especially the autonomy of sport bodies. The autonomy allows sport federations to establish decision-making bodies deciding upon the rights and duties of their members. In the first chapter of the thesis I discuss the proceedings before the decision-making bodies of the international sport federations. These bodies decide above all on disciplinary matters. As appeal bodies they deal with challenged decisions of the lower organizational level authorities. They also exercise jurisdiction in all matters entrusted according to the statute or other regulations while applying especially regulations of the relevant sport federation. I discuss the compliance of the principle of the fair proceedings and the issue of the binding force of a decision. A decision of sport bodies can be challenged in the proceedings before an ordinary court or arbitral tribunal (if an arbitral agreement is concluded) provided that all available remedies within the relevant sport federation were exhausted. The judicial review is examined in the second chapter of my thesis. I deal with the admissibility of the judicial review of the decisions of sport bodies in the Czech Republic and Switzerland with emphasis on the practice of distinguishing the rules of sport and rules of law. The last chapter is concerned with the proceedings before the Court of Arbitration for Sport (CAS). The CAS has become in the last decade the international authority in the field of deciding on sport disputes. A number of sport federations and state authorities including the Swiss Federal Court have recognized the jurisdiction of the CAS and the CAS currently provides comprehensive services in the area of sport-related dispute resolution. In this context I have decided to dedicate the majority of my thesis to the different types of proceeding offered by the CAS and its decision-making practice.

KLÍČOVÁ SLOVA

Sportovní právo

Arbitrážní soud pro sport

Řešení sporů

KEYWORDS

Sports law

Court of Arbitration for Sport

Dispute resolution